

LIAUDIES BALSAS

KANADOS LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS

The PEOPLES VOICE, Lithuanian Weekly, Published by the Lithuanian Press Association, 163 Clarendon St., Toronto 5, Ontario
Authorized as Second Class mail, Post Office Department, Ottawa.

Kaina 10 ct.

Nr. 36

PENKTADIENIS, RUGS EJO (SEPTEMBER) 19, 1958, TORONTO, ONTARIO

M E T A I XXVII

Kanados Taikos Kongresas Ragina Visus Veikti prieš Karo Rengėjus

TORONTO. — Kanados Taikos Kongreso Pildantysis Komitetas priėmė atsikreipimą į visus taikos šalininkus. Atsikreipime jis ragina visus subrusti veikti prieš karą rengėjus.

"Pasaulio taika pavojuje ir vėl", sako atsikreipimas. "Jungtinių Valstijų vyriausybė nutarė rizikuoti karu dėl mažų Kinijos salų". Salų, kurios, kaip L. B. Pearson ir daugelis kitų lyderių sako, visuomet buvo Kinijos ir priklausė Kinijai.

"Faktas yra, kad JAV karu laivams įsakyta lydėti amuniciją į Quemoy ir Matsu ir atsakyti į bent kokį pasipriešinimą su nukliniais ginklais, jei bus reikalinga, ir pulti pakraštinius aerodromus ir kitus taikinius pačioj Kinijoje", sako atsikreipimas.

Toliau atsikreipime sakoma, kad jeigu šis amerikiečių užsispyrimas išprovokuotų karą, tai jis pavirstų tarptautiniu karu, kuriame Kanada atsidurtų viduryje.

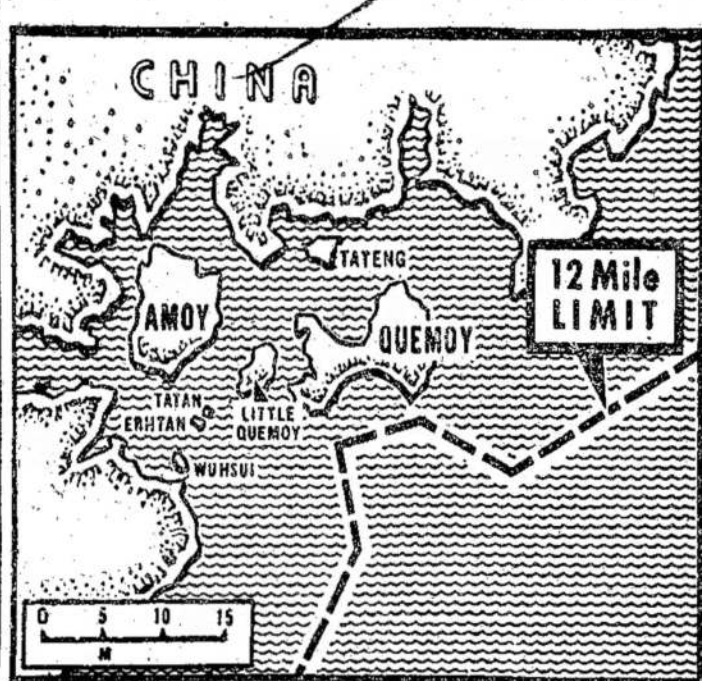
"Argi milijonai turi mirti tik dėl to, kad ponas Dulles sako, jog tai, ką kiniečiai daro su savo salomis, yra 'agresija'?" klausia Kongresas.

Kongresas ragina visus siųsti premjerui reikalavimus, kad jis imtųsi žygių perkelti šį ginčą į Jungtines Tautas. Jis taipgi ragina siųsti protestus tiesiai į Washingtoną.

Kongresas sako, kad Indijos premjeras Nehru labai daug pasakė, kuomet jis pareiškė, kad "Rasi, išvengus karo tiek daug kartų, valstybės gali atsidurti kare".

Pranešimai iš įvairių Kanados vietų rodo, kad Kanados visuomenė labai susirūpinusi JAV užimta pozicija ir neramiai klatusinėja, ką Kanados vyriausybė daro, kad sulaukius karą. Žodžių nebeužtenka.

HANOVER, N. H. — Čia kalbėdamas Floridos gubernatoriui reikalavo, kad JAV Kongresas suvaldytų federalinius teismus, kurie stovi už mokyklų integraciją.

Sis žemėlapis parodo, kokioj pozicijoje randasi Quemoy, Little Quemoy, Tatan, Erhtan ir Wuhusi salos. Kaip matote, jos yra 12 mylių atstumu nuo Kinijos lankų. Čiangkašekininkai kontroliuodami šias salas, sudaro didelę kliūtį Kinijai.

Siūlo Dar Kartą Pabandyti Derybas

SUDBURY. — International Union of Mine, Mill and Smelter Workers siūlo kompanijai dar kartą pasitarti dėl sudarymo sutarties.

Unija, atstovaujanti 14,000 darbininkų, yra įgaliota šaukti streiką. Milžiniška didžiūma darbininkų pasisakė už streiką, jeigu nebus galima susitarti su kompanija.

Unijos prezidentas Nickel Solski pareiškė:

"Mes išbandysime visus galimus kelius susitarimui, bet jeigu Inco atsisakys tartis ir prieiti abiem pusėm priimtinos išvados, veikiausiai mums teks streikuoti."

VAIKAS NUŽUDĖ SAVO TEVUS

NEW YORK. — 8 metų amžiaus berniukas, Melvin, prisipažino, kad jis nužudė savo tėvus — Dr. Nimer ir žmoną — Staten Islande. Policija nenori jo prisipažinimui tikėti, bet jis aiškiai nupasakoja, kaip jis tai padarė.

Policija tęsia tyrinėjimą, o vaikas taipgi gydytojų tiriamas.

Siūlo Pakeisti Sąlygas Vienybei

MONTREAL. — Pasitraukęs, Canadian and Catholic Confederation of Labor prezidentas Gerard Picard savo kalboje ragino konferencijos delegatus peržiūrėti savo sąlygas dėl susijungimo su Kanados Darbininkų Kongresu.

Jis sakė, kad pirmiau CC-CL konferencija pastačiusi labai daug įvairių reikalavimų, ko pasekoje abiejų organizacijų vienybės klausimas nepažengęs pirmyn nei kiek.

CCCL turi virš 100,000 darbininkų ir tarnautojų. Jos unijos daugiausia randasi Kvebeko provincijoje. Daugumą sudaro katalikų unijos. Bet darbininkai trokšta vienybės su Kanados Darbininkų Kongresu (CLC), kadangi būtų lengviau ginti savo interesus.

NEW DELHI. — Pakistano premjeras Firoz K. Noon atvyko į New Delhi pasitarimams su Indija prašaliniui tarp Pakistano ir Indijos esančių senų kivičių.

Spėjama, kad pasitarimai bus pasekmingi.

Ambasadoriai Pradėjo Pasitarimą Varšuvoje

VARŠUVA. — Pirmadienį pradėjo pasitarimą čia Jungtinių Valstijų ir Kinijos atstovai, kuriems pavesta aptarti susidariusį įsitęmimą tarp Kinijos ir Jungtinių Valstijų, kuomet kiniečiai pradėjo bombarduoti Quemoy ir kitas salas Amoy lankoj.

JAV nepripažįsta Kinijos, bet derybos su Kinija vyko Varšuvoj pirmiau. Tuomet buvo deramasi dėl amerikiečių Kinijoje.

Jau iš kalno yra jaučiama, kad abiejų šalių nuomonės bus skirtingos. Prezidento Eisenhowerio kalba parodė, kad JAV nesiruošia

trauktis iš savo pozicijų. Viltis tik tame, kad visas pasaulis stoja prieš amerikiečių užsimojimą išlaikyti nacionalistus pakraštinėse salose. Visuomenės opinija gali paveikti amerikiečių nusistatymą.

NEW YORK. — Antradienį prasidėjo Jungtinių Tautų Generalės Asemblėjos susirinkimas. Atrodo, kad Kinijos - Jungtinių Valstijų susikirtimo klausimas bus iškeltas ir čia. Tarybų Sąjungos atstovas Gromyko veikiausiai iškels iš naujo ir Kinijos pripažinimo klausimą. Neatrodo, kad būtų galima apsieiti nepalietus Kinijos problemų, kadangi jos liečia viso pasaulio taikos reikalus.

Pranešimai iš Formosos sako, kad amerikiečiai gabeną daugiau ginklų į Quemoy ir kitas salas. Amerikiečiai didina jėgas visoj apylinkėj, Formosoj, Matsu ir Quemoy. Tai ženklai, kurie kelia nerimą JT delegatuose.

Viso pasaulio akys šiuo tarpu bus nukreiptos į Varšuvą ir New Yorką. Šiose sostinėse bus sprendžiami visą žmoniją bauginantieji klausimai.

Tarėsi De Gaulle Ir K. Adenaueris

PARYŽIUS. — Francijoje lankėsi Vakarų Vokietijos kancleris K. Adenauer ir kalbėjosi su premjeru De Gaulle.

Bendrame pareiškime jie sako, kad Francija ir Vokietija turi kooperuoti, nes jos sudarančios konstruktyvio darbo Europoje pagrindą.

Kas buvę praeityje, esą praeities dalykas. Vokiečių ir francūzių susikirtimai esą užbaigtas dalykas ant visados.

Tuo tarpu Vakarų Vokietijoje vyko militariniai manevrai, kuriuose dalyvavo 80,000 kariuomenės su 15,000 visokių vežimų, 500 tankų. Kitaip sakant, priminimas francūzams, kad Vakarų Vokietija atsigauna ir reikią laikyti lygia, jei ne galingesne.

Kitas JAV Orlaivis Sudužo T. Sąjungoj

MASKVA. — Tarybų Sąjunga informavo Jungtines Valstijas, kad JAV orlaivis su 11 orlaivininkų sudužo Tarybų Sąjungos žemėj palei Turkiją. Šeši orlaivininkai žuvo. Apie kitus nieko nesakoma.

Tai jau antras amerikiečių orlaivis nususuko sprandą Tarybų Sąjungos žemėje.

Keista, bet išrodo, kad amerikiečiai lyste lenda į TSRS žemę. Jei ne Baltijoje, tai kur kitur, bet vis palei TSRS sieną. Po praėjusio karo tokie įvykiai labai dažni.

Tarybų Sąjungos orlaiviai nelando į svetimas žemes. Jie nepaklysta, kaip kad amerikiečių.

GUBERN. FAUBUS UŽDARĖ MOKYKLĄ

LITTLE ROCK. — Gubernatoriui Orval Faubus visai uždarė Little Rock mokyklą. Tam tikslui buvo išsireikalavęs iš seimelio teises tai padaryti. Uždarymo tikslas yra tas, kad nereikėtų priimti negrų.

Tėvai ir mokiniai, iš kitos pusės, ieško būdų, kaip atidaryti mokyklą. Veikiausiai jie duos skundą teismui.

Pasidairius po Kanadą

Plieno darbininkų streikas Hamiltone, apimamas apie 7,000 darbininkų, tęsiasi. Kompanija rodo didelį užsispyrimą.

Užsitęsė ir alaus išvežiotojų ir pardavinėtojų streikas.

Eina kalbos apie streikus kitose industrijose. Pavyzdžiui, 15,000 nikelio darbininkų kalba apie streiką, nes konciliacijų taryba pataria palikti viską kaip yra. Gali būti priversti eiti į streiką 130,000 gelžkelių darbininkų. Gali įvykti streikas civilinių tarnautojų Toronte.

Traukinių aptarnautojai spiria kompanijas pradėti derybas dėl atnaujinimo sutarties nelaukiant gelžkelių darbininkų klausimo išsprendimo.

Susikirtimai tarp darbininkų ir samdytojų didėja po visą šalį. Priežastis ta, kad samdytojai, matydami didelius bedarbių būrius, atsisako patenkinti darbininkų reikalavimus, nors jų pelnai auga ir auga.

Montreale prasidėjo Commonwealtho prekybinė konferencija. Britų bendruomenės šalių atstovai lukštens prekybines problemas.

Yra visokių pasiūlymų, kaip praplėsti prekybą tarp britų šalių. Norima palengvinti "dolerio problemą" įvedant taip vadinamą dolerio "convertibility".

Praėjusią savaitę per du kartus buvo pikietuojamas JAV konsulas Toronte. Pikietininkai nešiojo didelius plakatus, kuriuose reikalaujama, kad JAV nekištų savo rankų į Kinijos vidurinius reikalus.

"Karas Kinijoje reikštų karą visame pasaulyje", sakė vienas plakatas.

Pikietai dalyvavo apie 50 asmenų.

Tikėsit, ar ne, bet Kanadoje susilaukėm naujų "radikalų".

Ontarijos liberalų preziden-

FRANK VASS, B.A.

Advokatas - Notaras
Suite 403 455 Spadina
Ofiso tel. WA. 2-6111
Res. — CL. 1-0651
Toronto

M. W. Kellermann

ADVOKATAS
12 Richmond St. E.
Ofiso tel. EM. 6-9591
Res. — HU. 3-1232
Toronto

dentas William Henderson, Kingstono advokatas, pareiškė, kad premjeras Dieffenbaker yra "radikališkiausias lyderis, kokį Kanada kada turėjo".

Ne geresnės nuomonės jis yra ir apie Ontarijos premjerą Frostą.

Henderson, kalbėdamas Liberalų Biznierių Klube, švaistėsi labai "didelėmis" frazėmis. Panašiai darė Newfoundlando premjeras Smallwood prieš pat federalius rinkimus.

Imigracija Kanadon šiais metais daug mažesnė, negu praėjusiais metais.

Per pirmą pusmetį pribuvo 67,744 emigrantai, kai tuo pat laiku pernai pribuvo 182,416 emigrantų.

Už sumažėjimą atsako nedarbas. Vyriausybė įleidžia tik tuos, kurie reikalingi arba kurie turi užtikrinimą iš giminių.

Kanadoje lankėsi Japonijos užsienio reikalų ministras Aiichiro Fujiyama.

Jis tarėsi su Kanados vyriausybės atstovais apie praplėtimą prekybos tarp šių šalių.

Fujiyama spaudos atstovams sakė, kad Japonija nori pirkti daugiau gaminių Kanadoje, bet ji galėsianti tai padaryti tik tuomet, kada Kanada pirksis daugiau gaminių Japonijoje.

Ontarijos kelių departamentas turi planą priversti visus automobilių savininkus turėti apdraudą.

Tai nebus įsakymas visiems apdrausti automobi-

lius, bet diskriminacija. Jei kas pateks į bėdą ir neturės apdraudos, toks nebegaus laisnio, kol nepaims apdraudos.

Taipgi įvedama punkty sistema. Už laužymą važiuotės taisyklių bus duodama punktai, pagal nusikaltimo dydį. Pasiekus 12 punkty, vairuotojas nustos teisės vairuoti automobilį.

Kanadietis

Tai Bent Ristikas

Kurie žiūrėte į ristikų imtynes ant televizijos, veikiausiai matėt ristiką William Cobb, kuris ristikų mėgėjų tarpe žinomas kaip Happy Farmer Humphrey. Šis ristikas sveria 740 svarų. 26 numerio marškiniai toli gražu nesusisiekia.

Paprastomis dienomis jis išgeria pusantro galiono pieno. Vakare, kada jis pasakoja apie savo praeitį, išgeria iki 35 butelių alaus. Maistas į dieną kainuoja nuo \$18.00 iki \$22.00.

Jis mano, kad jo liaukos atsakomosios už jo svorį. Ir tai esą paveldėjimas iš giminių. Jis turi 9 brolius ir dvi seseris. Visi sveria virš 200 svarų. Jo tėvas sveria 275 svarus. Jis turi dėdę, kuris sveria 500 svarų.

Iš ryto jis suvalgo pusę tuzino kiaušinių, savaštą lašinių ir kepalą duonos. Išgeria galioną pieno ir 4 puodukus kavos. Užkandis 11 valandą susideda iš poros kiaušinių ir dvigubos porcijos mėsos. Pietums 1 valandą valgo tris porcijas restoranė. Jei yra viešienos, jis užsako porą virštų. Tą patį daro 4 valandą. Po ristikų

vėl valgo ir geria. Sudoroja 5 svarus steiko. Visuomet turi sumuštinį atsitikime nubustų naktį.

Kelios savaitės atgal jis vedė Čikagoje. Žmona sveria 150 svarų. Jis labai myli vaikus ir tikisi susilaukti savo.

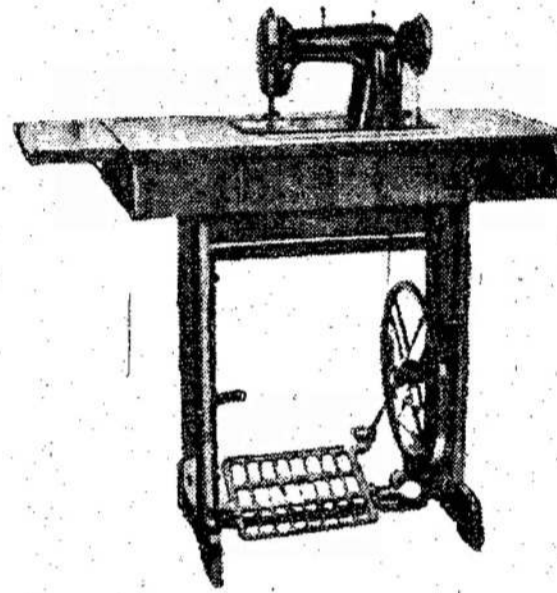
Kadangi jis nemano, jog ristiknės tėtis visą gyvenimą, išsimokino amato Amarty Mokykloje North Georgia valstijoje. Planuoja įsitaisyti čeverykų taisymo biznį Detroite.

Ristikų mėgėjas

Ilgai laukta proga:

Ukrainska Knyha

pasiruošė pasiūsti jūsų giminėms Tarybų Sąjungoje

Minerva 122 -- siuvamąją mašiną

(nublizgintame ažuoliniame kabinete su plienine pakoja, su visais žemiau išvardintais priedais)

ir užmokėti visus mokesčius, įskaitant muitą, transportą, apdraudą ir t. t.

už \$175.00 į europinę TSRS

(į azijinę TSRS dalį \$182.00)

Minerva 122 Siuvaroji Mašina susideda iš šių dalių:

- Pasauliniai garsios 122 siuvaros mašinos galva
- Nublizgintas ažuolinis kabinetas su 3 stalčiais
- Plieninės kojos ir pakoja
- 2 špūlės siūlų
- 1 pora žirklių
- 10 siuvaros mašinos adatų
- 2 šriūbų suktuvai
- 1 antpirštis
- 1 tepalo blėkinė
- 4 bobinai
- Metalinė dėžė prietaisams
- 1 matuojama juostelė
- 1 instrukcijų knygutė

Greitas pristatymas ir užtikrinimas, kad bus sugražinti pinigai atsitikime pražuvimo.

Normalus pristatymas nuo 4 iki 8 savaičių, priklausomai nuo destinacijos.

Mašinos labai tvirtos, tačiau galima gauti dalių Tarybų Sąjungoj, jeigu kuri sugestų.

Mašinų pavyzdžiai gali būti apžiūrėti:

UKRAINSKA KNYHA:

- 962 Bloor St. West, Toronto, Ont.
- 1162 Dundas St. West, Toronto, Ont.
- 652 Kingsway, Vancouver, B. C.
- 10803 — 9th St., Edmonton, Alta.
- 613 Selkirk Ave., Winnipeg, Man.

Ukrainska Knyha, 962 Bloor St. West, Toronto, prima užsakymus laiškais.

KAS ČIA KALBA?

Nugi, baisiai įdomios knygos, kurias pradėjęs skaityti, skaitysi neatsikvėpdamas iki galo... kurios parduodamos visai žmoniška kaina... kurios eina ir į Lietuvą ir ta pačia kaina — tik 5 doleriai už visas 4 knygas! (Kurie siūsite į Lietuvą, atsiųskite mums aiškų adresą).

SAULĖS RŪSTYBĖ (romanas) sako: skaital mane, nes myli, o nemyli negali, kada mane skaital. 311 puslapių. Kaina \$3.00.

ČIKAGOS SEŠĖLIAI — žiaurios tikrovės vaizdų knyga, kurioje tikrojo, nuogojo gyvenimo yra daugiau, negu mariose vandens ir druskos. Ilustruota, 316 psl., kaina \$3.00.

ŠIRDIES RŪMAI (romanas) sako: tik tada vaikščiosi širdies rūmuose ir juos tikrai pažinsi, kada mane skaitysi. 449 psl., kaina \$4.00. Ilustruota.

ŠLIUPTARNIAI (Amerikos lietuvių gyvenimo knyga) sako: tik maže skaitydamas matysi lietuvių tautos trečiosios dalies darbus, vargus, kančias, nuopelnus, kultūrą ir tautinį išlikimą. 652 psl., kieti viršeliai, kaina tik \$3.00!

VISOS 4 KNYGOS TIK UŽ \$5.00! Bet kas nori tik 1 ar 2, ar 3 knygy, tai už 1 tik \$2.00, už 2 tik \$3.00, už 3 tik \$4.00.

Persiuntimo kaštus apmokame. Rašykite: DR. ALG. MARGERIS, 3325 So. Halsted St.

Chicago 8, Ill., USA

TARYBŲ LIETUVOJ

Neatpažįstamas Tapo Lietuvos Kaimas

Daugiau kaip keturi šimtai tūkstančių valstiečių ūkių susibūrė į kolūkius. Lietuvos kolūkių ir tarybinių ūkių laukuose dirba apie 20 tūkstančių traktorių (skaičiuojant 15-jėgiais), daug tūkstančių kitų sudėtingų žemės ūkio mašinų.

1,243 respublikos žemės ūkio artelės šiais metais iš valstybės nusipirko 4,722 traktorius ir daugiau kaip 30 tūkstančių kitų mašinų ir padargų.

Žemės ūkis vystosi sparčiais tempais. 1957 metais palyginti su ankstyvesniais metais kolūkių pajamos padidėjo beveik dvigubai. Pagausėjo grūdinių kultūrų, bulvių, cukrinių runkelių ir kitų kultūrų derlius. Žymiai padidėjo pieno išmilžiai, mėsos gamyba. Per pirmąjį šių metų pusmetį mėsos gamyba padidėjo 1,5 karto, kiaulienos — 1,8 karto palyginti su atitinkamų praeitų metų laikotarpiu. Daugiau, negu praėjusiais metais, primelžta pieno.

Šalis aukštai įvertino Tarybų Lietuvos žemės ūkio darbuotojų pasiekimus. Šiais metais daugiau kaip 2,500 respublikos kaimo darbo žmonių apdovanoti TSRS ordiniais ir medaliais, o 22 — suteiktas Socialistinio Darbo Didvyrio vardas.

Kylančiąja Linija

Pirmojo 1958 metų pusmečio planą Lietuvos TSR pramonė viršijo. Bendra pramonės gamybos apimtis palyginti su tuo pačiu praėjusių metų laikotarpiu padidėjo 15 procentų. Šiuo metu respublikos pramonė gamina produkcijos 7 kartus daugiau, negu 1940 metais.

Buržuazijai viešpataujant į Lietuvą iš užsienio buvo gabenamos net paprasčiausios staklės ir mašinos. Dabar metalo apdirbimo ir mašinų gamybos pramonės produkcijos išleidimas padidėjo beveik 36 kartus. Lietuvos įmonėse pagamintos staklės, turbinos, tikslieji elektros prietaisai, elektrosuvinimo agregatai, žemės ūkio mašinos gabenamos į Indiją, Egiptą, Burma, Pietų Ameriką, Kiniją, Lenkiją ir į kitas šalis.

Pirmajame pusmetyje Lietuvos pramonė pradėjo gaminti tokias mašinas ir mechanizmus, kurių ligi šiol respublikoje nebuvo gaminama. Tai — apvalinės šlifavimo staklės, kasos aparatai,

Iš Gamybos -- į Aukštąsias Mokyklas

Prieš trejus metus Rymas Adamonis baigė vidurinę mokyklą ir stojo dirbti gamykloje. Prityrusių darbininkų padedamas jis greitai laiku išmoko elektriko specialybę. Per tuos metus Rymas dalyvavo montuojant Akmenės, Ukmergės ir Skaudvilės elektrines, remontavo generatorius ir elektromotorus. Jaunas darbininkas pamėgo elektriko profesiją ir nutarė stoti mokytis Kauno politechnikos instituto elektrotechnikos fakultete. Dabar Rymas Adamonis išlaikė stojamuosius egzaminus.

Daugelis Ukmergės pramonės įmonių darbininkų nutarė tapti inžinieriais. Jų tarpe — baldų sabriko statybos Vladas Zacharinas, elektros montavimo kontoros darbininkė Birutė Žulytė, autotransporta kontoros apskaitininkė Regina Vasiliauskaitė ir kiti.

Lietuvos ir Lenkijos Mokytojų Draugystė

Lietuvos TSR švietimo ministerijoje įvyko respublikos sostinės liaudies švietimo darbuotojų susitikimas su Lenkijos Liaudies Respublikos lietuvių kalbos ir literatūros mokytojais, kurie savo vasaros atostogas išnaudojo kvalifikacijai kelti. Lietuvos mokytojų pasitulinimo instituto organizuotus kursus lankė 10 lietuvių kalbos ir literatūros dėstytojų, atvykusių iš Lenkijos.

Lenkijos mokytojų vardu kalbėjo Seinų apskrities liaudies švietimo skyriaus vedėjo pavaduotojas Juozas Leončikas, mokytojas Jonas Staskeliūnas ir kiti. Jie dėkojo už jiems suteiktą galimybę kartu su tarybiniais mokytojais tobulinti savo žinias.

Svečiai pareiškė, kad jie esą įsitikinę, jog Lenkijos ir Lietuvos švietimo darbuotojų draugystė metai iš metų vis labiau tvirtės.

linaminės, linų brukamosios. Žymiai padidėjo surenkamųjų gelžbetonio konstrukcijų, transformatorių gamyba. Padidėjo pramoninių plataus vartojimo prekių, tame tarpe vilnonių audinių su dirbtinio bei sintetinio pluošto priemaiša, gamyba. Praplėstas vaikų avalynės, trikotažo ir kitų dirbinių asortimentas.

Didelė Statyba

Lietuvos respublikoje, kaip ir visoje Tarybų šalyje, vykdoma didelė statyba. Galima drąsiai sakyti, kad nėra Lietuvoje tokio miesto, kuriame didžiuliu mastu nebūtų vykdoma statyba. Ir tai visiškai suprantama. Iš valstybinių lėšų statytojai per penkmetį turi pastatyti vien gyvenamuosius namus, kurių bendras plotas sieks 1,200 tūkstančių kvadratinųjų metrų. Be to, per tuos pačius metus darbininkai ir tarnautojai savo lėšomis ir iš valstybės gaunamomis pasiskolomis pasistatys individualinius namus su bendru 800 tūkstančių kvadratinųjų metrų plotu. O kiek naujų įmonių stos rikiuotėn 1960 metų pabaigoje, kiek naujų mokyklų ir ligoninių, vaikų lopšelių ir darželių, kinoteatru pradės tuomet veikti!

Lietuvių tautos pasididžiavimas yra Kauno HES statyba. Hidroelektrinės statytojai, kurių tarpe apie 70 procentų jaunimo, padarė visa, kad artimiausiomis dienomis būtų pradėtas pirmosios turbino pamatinių dalių montavimas. 1959 metais Kauno HES turi pradėti teikti pirmąją pramoninę srovę. Ji gamins daugiau elektro-energijos, negu visos elektrinės, buvusios buržuazinėje Lietuvoje.

Mokslo Vadovėlių Leidimas Studentams

Pokario metu Lietuvos valstybinė leidykla išleido lietuvių kalba apie 300 įvairių vadovėlių, neskaitant mokslinių veikalų, monografijų ir informacinės literatūros.

1957 metais buvo išleista 25 įvairių mokslo šakų vadovėliai. Jų tarpe "Lietuvos istorijos" pirmasis tomas, kurį parengė Lietuvos TSR Mokslų akademijos Istorijos institutas, "Lietuvių literatūros istorijos" pirmasis tomas, kurį susatė lietuvių kalbos ir literatūros institutas, "Lietuvos TSR ekonominė geografija", kurią parengė Ekonomikos ir geografijos institutas. Išleisti tokie svarbūs vadovėliai, kaip "Bendroji fizioterapija", "Normalios žmogaus anatomijos vadovėlis" ir kiti.

Šiais metais leidykla išleis dar apie 30 vadovėlių. Jų tarpe — "Lietuvių literatūros istorijos" antrasis tomas, "Lietuvos fizinė geografija", "Vokiečių kalbos gramatika", kurią parengė vietinių autorių kolektyvas, "Praktiniai fizikos darbai", "Bendroji chemija", prof. J. Kairiūkščio "Augalininkystė" ir kt.

Leidykla sudarė perspek-

Liaudiškose Respublikose

Irigacinė Statyba Korėjos LD Respublikoje

Korėjos Liaudies Demokratinės Respublikos žemdirbiai atkakliai kovoja už tai, kad gautų gausius derlius. Šiais metais, iki pradedus drėkinimo laikotarpiui, žemės ūkio kooperatyvai baigs statyti 29 tūkstančius vidutinių bei mažų irigacijos įrenginių ir įrengti užtvankas pasėliams nuo potvynių apsaugoti. Tai įgalins jau šiemet 45 tūkstančiais hektarų padidinti nuolat drėkinamų ryžių laukų plotą ir apdrėkinti 250 tūkstančių hektarų bogarinių laukų. Tai leis dešimtimis tūkstančių tonų padidinti grūdų gamybą ir žymiai padidinti techninių kultūrų derlių.

Valstybė teikia žemės ūkio kooperatyvams didelę finansinę ir materialinę paramą irigacijos įrenginiams statyti. Vien tik 1958 metais šiems reikalams paskirta 2 milijardai vonų, kooperatyvams duota daugiau kaip 20 tūkstančių tonų cemento, 20 tūkstančių kubinių metrų miško medžiagų, daugiau kaip tūkstantis didelių ir mažų siurblių, virš tūkstančio elektros motorų ir daugiau kaip tūkstantis transformatorių. Statybos darbams padėti atlikti į kaimo vietoves pasiūsta apie 2 tūkstančius specialistų.

Pastačius vidutinius ir mažus irigacijos įrenginius, drėkinamų laukų plotas bus iki 1961 metų pabaigos padidintas 150 tūkstančių hektarų.

Kadrų Rengimas Lenkijos Liaudies Ūkiui

Lenkijoje pokario metais įsteigta daug naujų aukštųjų ir specialiųjų vidurinių mokyklų, kurios rengia didžiai kvalifikuotus specialistus įvairioms šalies liaudies ūkio šakoms.

Liaudies valdžios metais aukštųjų mokyklų skaičius Lenkijoje trigubai padidėjo. Šiuo metu 86 šalies aukštosiame mokyklose mokosi daugiau kaip 130 tūkstančių studentų.

Varšuvoje, Vroclave, Liubline, Krokuvoje, Lodzėje, Poznanėje ir Toronyje yra universitetai. Dešimt aukštųjų politechnikos ir žemės ūkio mokyklų kasmet išleidybinį planą artimiausiems metams. Numatoma išleisti daugelį vadovėlių. Pagrindinis dėmesys skiriamas technikos ir žemės ūkio mokslams.

Šiuo metu spaudoje yra lietuvių-anglų, vokiečių-lietuvių kalbų žodynai. Spaudai rengiamas lietuvių-francūzų kalbų žodynas.

džia kelis tūkstančius inžinierių, agronomų, zootechnikų ir kitų specialistų.

Iki karo Lenkijos pramonėje dirbo iš viso 12 tūkstančių inžinierių ir 36 tūkstančiai technikų. Praeitais metais šalies pramonės įmonėse ir šachtose, žemės ūkyje, aukštosiame ir viduriniame mokyklose dirbo jau daugiau kaip 200 tūkstančių specialistų, baigusiu aukštąjį mokslą, tame tarpe 70 tūkstančių inžinierių.

Liaudinėje Lenkijoje yra daug technikumų ir specialiųjų vidurinių mokyklų, kurios kasmet parengia dešimtis tūkstančių specialistų. Šiuo metu šalyje yra 950 tokių mokymo įstaigų. Pokario metais jos parengė liaudies ūkiui beveik pusę milijono specialistų, turinčių vidurinį mokslą, tame tarpe 150 tūkstančių technikumų pramonė.

Dėka to, kad nuolat vystomas aukštasis ir vidurinis mokslas, šiuo metu Lenkijoje aukštos kvalifikacijos specialistų rengimo tempai žymiai aplenkia bendrąjį kadrų didėjimą šalies liaudies ūkyje. Perna, palyginus su 1956 metais, pramonėje, dirbančių darbininkų skaičius padidėjo 4,5 procento, tuo tarpu kai naujų specialistų, baigusiu aukštąjį mokslą, skaičius padidėjo 10 procentų ir baigusiu vidurinį mokslą — 9 procentais.

Įvairenybės

Jauniausias ugnikalnis

Žemėje yra keletas tūkstančių ugnikalnių, iš kurių 500 ir šiuo metu tebeveikia. Ugnikalniai yra tarsi angos, pro kurias "kvėpuoja" žemė, versdama karštas dujas, garus, pelenus ir lavą. Ugnikalniai yra įvairaus amžiaus. Seniausių ugnikalnių amžius siekia šimtus milijonų metų. Dauguma iki šiol tebeveikiančių ugnikalnių yra atsiradę pastarųjų 60-ties milijonų metų būvyje. Kad ir kaip keista, bet ir mūsų laikais gimsta nauji ugnikalniai. Jauniausias ugnikalnis Žemėje gimė Šan-Benedikto salelės vakarinėje dalyje ir vadinamas El-Bokeron, o tai išvertus reiškia "Didžiuosius nasrus". Jo išsiveržimas prasidėjo 1952 m. rugpjūčio 1 d.

Gyvas divonas

Kai ant Marquesas salos nuotaka eina prie altoriaus, tai vyrai svečiai sugula kniūpsti ant žemės. Ji eina per jų nugaras

Liaudies Balsas

SAVAITINIS KANADOS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS
LEIDZIAMAS SPAUDOS DRAUGIJOS

Prenumeratos Kaina:

Kanadoj ir Didžiojoje Britanijoje metams \$4.00; pusel metų \$2.00
Visur kitur metams \$4.50; pusel metų \$2.25

LIAUDIES BALSAS

160 Claremont St., Toronto 3, Ont., Canada

Telefonas: EMpire 6-4358

NE VISI TOKIE AKLI

Didžiama Jungtinių Valstijų žmonių nepritaria prezidento Eisenhowerio ir valstybės sekretoriaus Dulleso nusistatymui padėti Čiang Kai-šekui apginti Quemoy ir kitas pakraštines salas, kurias tebelaiko jo kareiviai. Bet ne visi ir valstybės pareigūnai seka paskui Dullesą ir Eisenhowerą.

Sakoma, kad admirolas Felt, vyriausias JAV komandierius Pacifike, tikinęs vyriausybę, kad esą neišmintinga padėti čiangkaišekininkams ginti salas. Esą ir kitų aukštųjų pareigūnų, kurie mana panašiai.

Buvęs valstybės sekretorius Achesonas smerkia dabartinę politiką. Prieš ją pasisako Nicholas Rooseveltas, buvęs JAV ambasadorius Vengrijoje, taipgi eilė kitų aukštųjų asmenų jau išsireiškė kritiškai.

Roseveltas teigia, kad Čiang Kai-šekas neturi nei dešimtosios vieno procento pasekėjų Kinijoje. Nėsa jokios perspektyvos, kad kada nors grįžtų Čiangas su savo sėbrais į Kiniją. O tas salas apginti esą tiesiog neįmanoma.

Ištikro, Quemoy ir kitos saliuokės randasi tiesiog Amoy įlankoj. Jas galima apšaudyti iš sausumos iš trijų pusių. Jau dabar esą sunku pristatyti čiangkaišekininkams amuniciją ir reikmenis.

Kas dar pažymėtina, kad patys čiangkaišekininkai atsinešę labai šaltai Jie nenorį net savo karo laivus naudoti lydimui amunicijos ir reikmenų laivų. Jie reikalauja, kad JAV laivai lydėtų. Jie jaučia, kad laivams gali būti karšta.

Naujosios Zelandijos premjeras Walter Nash pasakė NZ parlamente, kad būtų geriau, jei Quemoy ir Matsu salos būtų evakuotos ir atiduotos Kinijai, o Formosa padaryta neutralia, Jungtinių Tautų globoj.

Toronto Daily Star, liberališkas didlapis, atsiliepdamas į Dulleso kalbą, štai ką sako:

"Ką gi Jungtinės Valstijos darytų būdamos Pekingo vietoj? Daleiskime, kad tokios pakraštines salas, kaip Long Island, Staten Island ir Martha's Vineyard, būtų užimtos atskilusių jėgų, ginkluotų amerikiečių, kurie apšaudytų laivus, įplaukiančius į JAV uostus, ir skelbtų, kad salos būtų 'pasišokinėjimo punktai dėl invazijos'. Daleiskime, taipgi, kad kiniečių orlaiviai ir karo laivai padeda jiems. Ar Washingtonas toleruotų tą nors vienam momentui? Ar jis atsiskaitytų savo teisės išvartyti savo priešus, ir ar jis tartųsi su Pekingu dėl šių Amerikos salų ateities?"

Baigdamas laikraštis pastebį Kanados vyriausybei:

"Kanados kelias yra aiškus. Vyriausybė pirmiausiai turi patikrinti, tyliai, bet be gudravimų, ar ponas Dulles yra pasiruošęs nusileisti dėl pakraštinių salų — tai yra, ar Jungtinės Valstijos spaus Čiangą evakuoti jas. Jei ne, Kanada turi perduoti visą biznį Jungtinėms Tautoms kaip grumojimą taikai, ir žiūrėti, kad ponas Dulles būtų pastatytas prieš pasaulio opinijos teismą".

Pasakyta labai teisingai.

DAUG KALBŲ

Toronte įvyko advokatų suvažiavimas. Buvo daug gražių kalbų. Advokatai, kaip žinia, turi nemažai talento kalbėti. Tikslai atrodo, kad kalbos ir pasiliks kalbomis.

Vieni siūlė įsteigti teismų sistemą, kuri pastotų keilią karams. Kiti siūlė sudrausti sputnikų leidėjus, nes krisdami sputnikai gali kam į galvą pataikyti. Treti siūlė dar ką nors. Spauda turėjo darbą.

Faktas yra faktas, kad advokatai šiuo laiku labai aktyviai dalyvauja valstybių gyvenime. Daugelis jų yra parlamento nariai, daugelis užima aukštas vietas. Pats Dulles rodos yra advokatas. Advokatai yra korporacijų reikalų gynėjai. Jei jie norėtų, galėtų atlikti ir dabar daug gera, bet kaip jie eis prieš samdytojus?

Jungtinės Tautos yra geriausias pasaulinis teismas,

KAS NAUJO PASAULYJE

JAV valstybės sekretorius ponas Dulles paskelbė naują doktriną.

Jis sako, kad Jungtinių Valstijų pareiga, nežiūrint to, ar jų sąjungininkai pritaris ar ne, naudoti jėgą pasipriešinimui komunistų agresijai prieš Quemoy ir Matsu salas.

JAV pareiga, sakė jis, yra niekas daugiau, kaip sulaukyti komunistinius nusikaltimus Pacifike. Girdi, gynimas Quemoy ir Matsu yra gynimas ne tik mažų salų, pasiekiamų artilerija iš Kinijos, bet ir Formosos ir viso laisvojo pasaulio pozicijų vakariniame Pacifike nuo Korėjos ir Japonijos iki Filipinų.

Taigi, dabar Jungtinės Valstijos turės visą eilę doktrinų: Monroe doktriną, Trumano doktriną, Eisenhowerio doktriną ir Dulleso doktriną.

Bet nei viena doktrina nebuvo tokia nepopuliari, kaip Dulleso doktrina. Ją smerkia Stevensonas, Achesonas, visi žymesni komentatoriai ir visuomenės veikėjai.

Stevensonas, buvęs demokratų partijos kandidatas į prezidentus, išvadino JAV dabartinę politiką linkui tų salų tiesiog grubijoniška, žiopla.

Jungtinės Valstijos pasiuntė protestą Kanadai už tai, kam Kanada tvirtina įstatymą prieš "dumpingą" — įvežimą nupigintų prekių iš Jungtinių Valstijų ir kitų šalių.

Bet JAV yra suvaržiusios importą iš Kanados, ypatinčiai aliejaus, ir sako, kad tai pateisinamas pasielgimas.

JAV vyriausybė esanti nepatenkinta ir dėl Kanados premjero Diefenbakerio pareiškimų, neigiančių JAV žygius Formosos perplaukoj. Nepatinka, kodėl Kanada plaunasi rankas ir dar siūlo, kad Jungtinės Tautos imtųsi žygių sulaukymui konflikto.

Mao Tse-tung, Kinijos vyriausybės galva, aną dieną išsireiškė, kad derybos tarp Kinijos ir JAV atstovų Varšuvoje gali duoti gerus rezultatus. Jis tą pasakė dar prieš Dulleso doktrinos paskelbimą.

Turint mintyje Dulleso doktriną, galima pripažinti, kad Mao Tse-tung sakė tei-

sybę, jog JAV atsakomingos už įsitempimą.

Vatikanas ekskomunikavo visus kiniečius prelatatus, kurie dalyvavo įšventinime vyskupų be popiežiaus pavilijimo.

Girdi, paskyrimas ar įšventinimas naujų vyskupų yra Vatikano reikalas.

Kinijoje buvo įšventinta 14 vyskupų be popiežiaus pavilijimo.

Popiežius prisibijo, kad jo autoritetas gali visai sumukti visose liaudiškose šalyse.

Tarybų Sąjungos mokslininkai raportavo Ženevoje, kad Tarybų Sąjungoj paleista atominė elektros stotis duoda 100,000 kilovatų. Stotis randasi Sibire.

Stotis naudoja 200 tonų natūralaus uranijaus vietoj anglies.

Būsią pastatyta dar 5 tokios stotys. Jos visos duos 600,000 kilovatų. Užteks elektros dėl 600,000 žmonių miesto.

Pietų Afrikos aukščiausias teismas atidėjo darbo ministro reikalavimą, kad tam tikri darbai drabužių industrijoje būtų atliekami tik baltųjų.

Teisėjai aiškino, kad darbo ministro reikalavimą įvykdžius, labai nukentėtų industrija.

Japonija nori teisti amerikietį orlaivininką, kurio šūvis užmušė 22 metų amžiaus muziką, važiuojantį traukiniu.

Orlaivininkas, Peter Longpre, 19 metų amžiaus, prisipažįsta, kad jis iššovė traukiniui pravažiuojant oro bazę, bet jis iššovęs netikėtai.

Jungtinių Valstijų demokratai Maine valstijoje įvyksiuose rinkimuose apturėjo stambius laimėjimus, kurie kelia rūpestį republikonams visoje šalyje.

Beveik panašiai vyko ir Floridoje.

Maine demokratai stačiai sako, kad rinkimai išreiškia nepasitikėjimą republikonų valdžia.

Visuotini rinkimai įvyks lapkričio mėnesį.

Londone susirinko 21 šalies atstovai apsvartymui

bet ką jos gali daryti, kuomet didžiama narių šoka pagal advokato Dulleso muziką.

Grįžtant prie sputnikų, galima pastebėti, kad sputnikai greičiausiai visai sudega, kol jie pasiekia žemę. Tuo tarpu orlaiviai dažnai nukrinta ir pataiko į pastatus. Ir ką daryti su jais?

žuvininkystės problemų.

Islandija pranešė, kad ji pasišalima iš šios organizacijos.

Mat didžiama tos organizacijos valstybių atsisako pripažinti Islandijos reikalavimą neužuoti arčiau 12 mylių nuo kranto.

Jungtinėse Valstijose bedarbių skaičius sumažėjęs iki 4,699,000.

Rugsėjo mėnesį bedarbių skaičius sumažėjęs 200,000.

Rugsėjis JAV skaitomas geriausiu mėnesiu, kas liečia darbus.

Dirbančiųjų rugsėjo mėnesį buvę 65,367,000.

Erdvė rodos labai plati, bet ir ten įvyksta susidūrimų.

Aną dieną du JAV bombieriai susidūrė ore netoli Spokane, Wash., ir susidaužė. 13 orlaivininkų žuvo.

Japonijoje žmonės šimtais miršta nuo miegligės. Tas pat ir pietinėj Korėjos dalyje.

Japonijoje šia liga susirgo 5,500. Iš to skaičiaus 1,000 mirė. Pietinėj Korėjoje susirgo 3,616, iš kurių mirė 785 asmenys.

Kas Kaip Remia Liaudies Balsą

O. Stakenienė, Freesoil, Mich., prisuntė atnaujintų prenumeratų ir nuo dviejų mėnesių po 50 c. aukų.

J. Pauliukas, Chicago, Ill., prisuntė atnaujintų prenumeratų ir nuo K. Kairio \$1.00 aukų.

V. Bunkus, Brooklyn, N. Y., prisuntė atnaujintų prenumeratų ir nuo vieno mėnesio 50 c. aukų.

Vienas geras draugas pastaruoju laiku lankėsis Toronte paaukojo \$20.00.

Torontietis K. J., sąryšį su pareiškimu užuojautos velionies F. Jankausko artimiesiems, gražiai pasidarbovo dėl Liaudies Balso.

Patys atsinaujindami prenumeratas paaukojo:

M. Alenskiene, Montreal, \$3.00;

E. A. Strelliai, Longueuil, Que., \$2.00;

A. Bakevich, New Britain, Conn., \$1.00;

S. Rainard, Dorchester, Mass., \$1.00;

V. Lukoša, Montreal, \$1.

Visiems už pasidarbovimą ir aukas, širdingai ačiū.

Administracija

Pastabos

Jau kelinti metai, kai vakarinę dalį Europos, o ypačiai Angliją, plukdo didelės lietaus liūtys, pridarydamos neapskaičiuojamos žalos.

Anglijoj plačiai diskutuojama priežastis dėl tokių šlapų vasarų atsiradimo. Daugelis yra tos nuomonės, kad už tai yra atsakingi atominių bombų bandymai.

Tą teoriją tvirtina ir kanadietis profesorius W. H. Parker. Jis sako, kad už 5 valandų po Nevada išsprogdintų bombų, Kanadoje įvyksta audros, liūtys.

Na, o JAV ir pati Anglija, vis dar nesiliauja tokius bandymus vykdydamos.

Anarchija! — sušuko prezidentas Eisenhower dėl dviejų pietinių valstijų atsisakymo priimti aukščiausio teismo sprendimą, kad segregacija mokyklose yra neleistina.

Iš tikrųjų, anarchija. Vyriausias šalies teismas patvarko vienaip, o valstijų gubernatoriai elgiasi savaip, priešingai.

Vietoj priimti konstitucinį ir teisingą sprendimą, — jie uždarė mokyklas.

Ta anarchija bei chaosas Jungtinėse Valstijose nėra naujas. Jis vyksta per metų metus. Tačiau buvo labai mažai dedama pastangų rasisčius suvaldyti, žmones tinkamai auklėti.

Jie siautė ir tebesiaučia. Jie sauvaliavo ir tebesauvaliauja.

Rasinė lygybė Jungtinėse Valstijose pradėta demonstruoti tik dabar, kada JAV nebegalėjo atlaikyti užsienio spaudimo ir prikaišiojimo, kad Jungtinėse Valstijose nėra rasinės lygybės.

Na ir kaipgi. JAV puolasi visą svieta vadovauti, jam diktuoti, visus tvarkyti, o čia net rasinės lygybės nėra namie!

Per vyriausįjį teismą pul-tasi svietai pademonstruoti, jog ta lygybė yra, tačiau, praktiškas gyvenimas rodo, kad jos nėra.

Iš to ir anarchija, ir chaosas!

Kalbant apie anarchiją ir chaosą, galima priminti, kad paties Eisenhowerio atsinešimas į pasaulinius reikalus yra priežastimi daugelio pasaulyje pasireiškiančio chaoso, krizių, karo grėsmės.

Ir visa tai dėl imperialistinių užmojų, dėl užgaidų kitus išnaudoti ir valdyti, būti aukščiau visų.

Šie šunys, kaip pranešė TSRS žinių agentūra, buvo iškelti raketoj į 280 mylių aukštį, o paskui nuleisti ant žemės. Jie, nusileidę ant žemės, išrodę sveikutėliai, kaip kad nebūtų buvę pakilę taip aukštai. Tas rodo, kad ir žmogus galės pakilti ir gal net keliauti į kitas planetas.

Ką Kiti Rašo

Ir vėl teks trauktis atgal

Nors pranešimais iš Washingtono ir Taipei giriama si kaip JAV laivyno daliniai veikia nepaisydami Kinijos įspėjimo nesikišti, kaip pristatoma Ciang Kai-šeko nacionalistams reikmenų Quemoy saloje, Washingtono pasireiškia nepaslepamas pasitenkinimas Kinijos liaudies vyriausybės pasiūlymu tartis dėl taikos.

Pasitarimai, kaip rodo, įvyks Varšuvoje. Tai pasitarnaus JAV pasitraukimui, kaip pasitarnavo Jungtinių Tautų Generalės Asemblėjos posėdis JAV pasitraukimo dėl intervencijos Libanane.

Kodėl ir vėl teks trauktis?

Tos pačios sąlygos verčia prie traukimosi.

Tarybų Sąjungos vyriausybė pareiškė rems Kiniją.

Pasaulinis sentimentas prieš JAV žygius palaikyti Ciangą kuomet tos salos neginčijamai priklauso Kinijai.

Net ir Filipinų vyriausybė, sakoma, griežtai spiriasi nuo rėmimo JAV žygio Kinijos salų klausimu. O Filipinų vyriausybė bent iki šiol buvo JAV užsienio politikos satelitas.

Japonijoje amerikiečiui ka-

Išnaudoti kitą, o juk tai faktiškai reiškia apiplėšti kitą, — Amerikoje yra visų švenčiausias įstatymas; santvarkos, moralės ir dorybės pagrindas.

Kaipgi tad kito, o ne anarchijos ir chaoso galima susilaukti, kada žmonės tvarkosi ir auklėjasi pagal žvėries principus?

Z. J.

Apie tikrąją ir tariamąją laisvę

Buržuazinių nacionalistų, vadinamųjų "veiksnių" vadeivos mėgsta dangstyti "laisvės", "nepriklausomybės", "demokratijos" gynėjų skraistėmis. Jei anksčiau jie tarpusavyje dar kartais susiriedavo, nors ir dėl mažai tesiskiriančių pažiūrų į buržuazinės Lietuvos valstybinę santvarką, tai dabar visi vienu choru liaupsina buržuazinę Lietuvą, kaip tariamos laisvės ir nepriklausomybės įsikūnijimą. Nebeat-skirsi, kuris iš jų buvęs atviras fašistas, tautininkas, kuris krikdemas ar liaudininkas. Ponas Kardelis buvo žinomas liaudininkas, o dabar, sprendžiant iš jo redaguojamo laikraščio, galima jį sodinti greta Krupavičiaus (juk jie ir sėdi vienoje kėdėje, šmeiždami Tarybų Lietuvą). Ponas Raštikis pūtes smetoninę dūdelę, dabar kartais pabando atsiriboti nuo nešvankiais darbeliais išgarsėjusių fašistų-tautininkų.

Tik buržuazinė Lietuva visiems jiems "laisvės", "nepriklausomybės" idealas. Jie, be abejo, patys labai gerai žino, kokia buvo ta buržuazinės Lietuvos "laisvė" ir "nepriklausomybė".

Juk buržuazinė Lietuva buvo žaislelis Vakarų imperialistų rankose. Užsigėidė pilsudskinė Lenkija Vilniaus — jį užgrobė, panoro hitlerinė Vokietija Klaipėdos — ją paėmė. Gerai žino, "veiksniai", kad Vokietijos pasiuntinys Cechlinas Kaune grojo pirmuoju smuiku ir jautėsi kaip savo dvare, Bavarijoje.

Tokia buvo buržuazinė Lietuvos "nepriklausomybė".

O "laisvė"? Ji ponams "veiksniams" iš tikrųjų graudina širdį, nes jie laisvę buržuazinėje Lietuvoje iš tiesų turėjo. Jie galėjo laisvai pirkti fabrikus ir dvarų centuriukus, parceliuoti nuskurdintų valstiečių ūkius, pirkti ir parduoti akcijas. Jie galėjo laisvai vogti. Kam iš senosios kartos nežinomos purikių, lapėnų bylos, pagaliau, kam negirdėtas dabar ministru tebesivadinančio Sidzikausko spekuliantinės aferos. Šie ponai turėjo laisvę, kai per daug nepatogu žmonių akyse pasidarydavo, bėgti per sieną su iš valstybės išdo pavogtais pinigais. Tokių "laisvių" prisiminimai ne vienam iš "veiksnių" kompanijos maloniai glosto širdis ir net sapne jie sapnuoja.

Bet "veiksniai" juk ne vien apie savo laisvės dabar kalba. Jie bando tikinti, kad laisvėmis naudojosi visa tauta. Vadinasi, ir darbininkai, valstiečiai, inteligentai...

Taip jie turėjo "laisvės". Darbininkas turėjo "laisvę",

ŠYPSENOS

"Ekonomiškai"

Vienas airis užėjo į vieną senų daiktų krautuve Londone, pardavė savo foto kamerą, paskui užėjo į kitą krautuve skersai gatvės ir nusipirko vedybinį žiedą.

Sekancią dieną sugrįžo su žmona, pardavė žiedą, atpirko kamerą, išėjo laukan, nufotografavo žmoną vedybinuose drabužiuose, paskui jis grįžo į krautuve su kamera ir vedybine sukle, pardavė juos, o tada abudu išvyko medaus mėnesiui.

Dvikovos auka

Vienoje Londono ligoninėje gydytojas rišo sunkiai sužeistą ranką vienos leidės. Aprišęs pareiškė:

"Aš negaliu įsivaizduoti, kas per gyvūnas taip giliai įkando. Jei būtų įkandęs arklys, žaizda būtų didesnė; jei būtų įkandęs šuo, žaizda būtų mažesnė".

"Tai nebuvo joks gyvūnas", atsakė leidė. "Tai kitos leidės dantų darbas".

Jis išmes

Žmogus valgydamas restorane pastebėjo daug musių ir pasiskundė padavėjui. "Parodyk, kurios jums nepatinka, aš jas tuoj išmesiu", pasakė padavėjas.

Vailokaičio ir panašaus pono valia, būti išmestas į gatvę ir grįžti į Braziliją, nepatinkamas šeimai nė vieno lito.

Darbo valstietis turėjo "laisvę" būti išvaržytas ir "laisvanoriškai" prijungti savo ūkelį prie ponų karvelių, ar panašaus "veiknio" "pavyzdinio" ūkio ir, užsidėjęs ant pečių elgetos maišelį keliauti per "mielą Lietuvėlę".

Turėjo savas "laisves" ir cilinis inteligentas. Bet pati didžiausia, kurią, tur būt, norėtų pažymėti railos bei tysiavos, tai laisvė, garbinti "tautos vadą".

Tikrąją laisvę ir nepriklausomybę lietuvių tauta pasiekė, nutrenkusi nuo savo pečių fabrikantus ir darbininkus, stojusi į socializmo gyvenimo kelią. Tarybinis darbininkas tapo tikruoju fabriku ir gamyklų šeimininku. Čia laisvai pasireiškia jo kūrybinės mintys, novatoriniai polėkiai. Čia jis rado laisvo darbo, džiaugsmą. O išlaisvintas darbas yra pats didžiausias socializmo iškovojimas ir visos žmonių idealas.

Mūsų valstietis tapo lietuviškosios žemės šeimininkas, kuriam negrasina ir nebe-

(Pabaiga ant 12 pusl.)

Sveikata

Ipročiai ir sveikata. Jodas

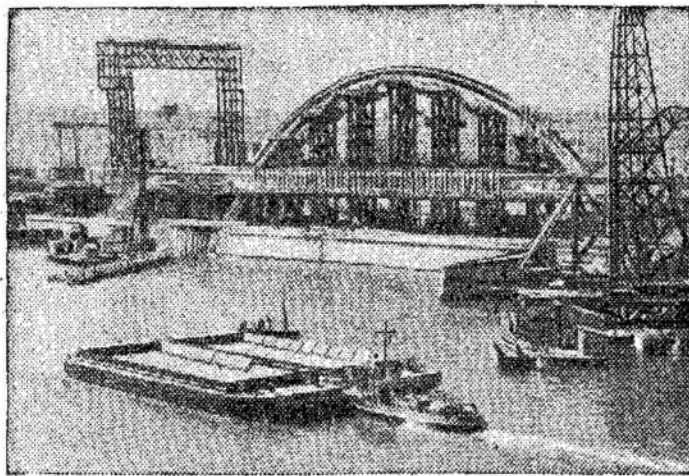
Kiekvieno žmogaus asmeniniai ipročiai tampriai susiję su jo sveikatos būkle. Yra gerų, naudingų ipročių, yra ir žalingų, kenksmingų ipročių. Visokių tų ipročių, įgudimų čia aš neliesiu. Šiuo atveju siauresniu bruožu. Sakysim, maisto, valgymo ipročiai, valgomųjų patiekalų pasirinkimas, pats valgymo, kramtyvo, vandens atsigėrimo būdas. Kokių miltelių, piliulių ar lašų vartojimas. Vitaminų vartojimas, jodo, jodino tinktūros po lašą kai kada. Sėmenų (ar kanapių) viduriams tvarkyti vartojimas. Magnezijos pieno (milk of magnesia), gal ir skydinės liaukos (thyroid) po truputėlį... Čia pat ir pasivaikščiojimas, gilus kvėpavimas, gimnastika, poilsis, miegas... Daugybė smulkių dalykų sudaro žmogaus iprotį ir atsiliepią į sveikatą.

Seniau kada tekdavo man savo patarimuose dažnai minėti kad ir jodo tinktura. Ar tai jau dabar jodo nebereikia? Kurgi nereikės. Dar labiau reikia. Jodo būtina reikia mūsų skydinei liaukai. Jodo, kaip ir kitokių elementų bei jų druskų, mineralų, taipgi vitaminų mes gauname su paprastu maistu, bent po truputiuką. Dažnai visiškai negauname labai esminių ir reikalingų mūsų organizmui dalykėlių. Ir ilgai iš to susidaro mitybinių trūkumų, ir nuo to pašlyja mūsų sveikata.

Grįžkime prie jodo. Geras organinio jodo šaltinis yra žuvis. Žuvies reikia valgyti kas kelios dienos, šviežios žuvies ar džiovintos, konservuotos, marinuotos. Tik negadinkite žuvies su visokiais taukais, gyvuliniais riebalais. Virta žuvis, kaip Lietuvoj būdavo kaimiečių paprotis, puikus dalykas. Galite ir kepti su augaliniais aliejais (kukurūzų, medvilnės grūdų).

Su maistu, su vandeniu dažnai esti, kad gauname visiškai mažai jodo. JAV daugelyje vietų žemė taip išplauta, iškošta, nualinta, dulķėmis išnešcta, kad javai, žolės, vaisiai ir daržovės tose vietose neturi jodo. Didžiųjų ežerų juostoj beveik visai nebeliko žemėse ir vandeny jodo. Dėl jodo stokos išsivysto tenai skydinės liaukos ligos, navikai, gūžiai (goitre). Toji juosta ir vadinama gūžio juosta — goitre belt.

Tam trūkumui prašalinti nepakanka valgyti tų ežerų bei upių žuvį, nes ir žuvis tenai neturi jodo. Jūros žuvis, taip, naudingas ypač tos juostos gyventojams. Gerai ir juodoji druska (iod-

Tiltas Maskvoje, kuris jungs miestą su pietrytiniu distriktu. Tiltas jau statomas.

Prezidentas Nukalbėjo

N. Aukštuolis

Prezidentas Eisenhower, teisindamas savo politiką Toluosius Rytuos, bandė sulyginti situaciją su ta, kuri buvo prieš Antrąjį Pasaulinį karą.

Girdi, tuomet hitlerinė Vokietija veržėsi į svetimas šalis, o demokratinės valstybės darė nuolaidas. Tos nuolaidos nieko nepadėjusios. Hitleris nesustojęs. Karo nebuvai išvengta. Dabar Kinija einanti tuo pačiu keliu. Jei būtų bandoma užgerinti, tai būtų kartojama klaida, kuri buvo padaryta prieš Antrąjį Pasaulinį karą.

Pažiūrėkime, ar yra bent koks panašumas.

Hitlerinė Vokietija, kaip žinome, siekė ne savo žemių. Austrija nepriklausė Vokietijai. Sudetija priklausė Čekoslovakijai. Tiesa, tenai gyveno daug vokiečių, bet ta sritis buvo Čekoslovakijos. Hitleris savo Mein Kampf išdėstė aiškiai, kur ir kada jis eis ir ko jis sieks. Ir jis savo programą pildė. Puolė Lenkiją, puolė Franciją ir kitas šalis. Tai buvo aiškus užsi-mojimas pasigrobtį kuo daugiau šalių.

Kinija, kaip jau daug kas išaiškino, pergyvena naminį karą. Panašiai, kaip savo laikų pergyveno Jungtinės Valstijos.

Salose, kurios dabar sudaro kalbų priežastį, randa-si 90,000 Čiang Kai-šeko kariuomenės. Taipgi gerai žinoma, kad Čiang Kai-šekas, amerikiečių ginkluojamas ir visai palaikomas, turi užmojų įsiveržti į pačią Kiniją. Pats Dulles, JAV val-

ized salt). O, kad labiau užtikrintumėte jodo atsargą savo organizmui, imkite jodo tinktūros (tinctur of iodine), po lašą į vandenį ar pieną, kas diena, arba kas dvi trys dienos. Šitokioj formoj jodas neįsisavina į organizmą, bet, panašiai kaip ir druska, padeda išlaikyti skydinę liauką normalioj būklėj, gairina ją.

J. J. Kaškiaučius, M.D.

Prezidento Kalba tik Per Plauką nuo Karo

(Toronto Daily Star editorias)

Prezidento Eisenhowero deklaracija nusistatymo eiti į karą su Kinija dėl pakraštinių Quemoy ir Matsu salų beveik viso laisvojo pasaulio bus priimta su išgąsčiu. Niekad nebuvo tokios nepateisimos priežasties stoti į karą, kaip dabar.

Tos mažos salos randasi arti Kinijos krantų ir visuomet priklausė Kinijai. Jos turėjo būti seniai atiduotos Pekingo vyriausybei be jokių argumentų, nekaltant apie kovą.

Vietoj to, Jungtinės Valstijos leido ir padėjo egzistuoti Čiang Kai-šeko režimui įtvirtinti didelę dalį savo armijos tenai dėl užpildinimo komunistų laivų ir pakraštinių įrengimų. Prezidento kalba atveda šią kvailą ir provokacinę politiką prie logiško klimakso, kaip kad ji atveda jo šalį tik per plauką prie karo su Kinija — karu, kuris, akyvaizdoje Kinijos sąjungos su Rusija, galėtų lengvai pradėti nuklini Trečiojo Pasaulinio Karo pragrara.

Prezidentas buvo priverstas griebtis už blogos istorijos ir neteisingos militarinės strategijos tikslu sudaryti pateisinimą Amerikos militarinei akcijai dėl išlaikymo Quemoy ir Matsu.

Tos salos nereikalingos dėl apgynimo Formosos, kaip Eisenhower teigia. Kinijos komunistai neturi užtektinai jūrų jėgų invazijai skersai 100 mylių vandenio prieš JAV Septintos Flotilos opoziciją. Salų militarinė reikšmė tik tame, kad jos tarnauja kaip priešakinės bazės, iš kurių Čiang Kai-šekas gali pulti ir persekioti Kinijos komunistus. Tokiu būdu, Amerikos politika yra esminiai agresyvi, o ne defensyvi.

Prezidentas padarė netikrą istorinį palyginimą, kuomet jis lygino dabartinę Toluosų Rytų situaciją su pirm 1939 metų situacija Europoje, ir sakė, kad atidavimas pakraštinių salų būtų „užgerinimas“ tokios rūšies, koks nesėkmingai buvo išbandytas su Mussoliniu ir Hitleriu. Kinijos komunistų bandymas užimti salas savo pakraštityje — salas, kurios istoriniai yra kiniškos — neturi mažiausio panašumo Mussolinio neišprovokuotai invazijai Etiopijos, pirmi aiškiai fašistų agresijai.

„Mes neprivalome tapti aukomis savo senų sąvokų, matyti visus didelius tarptautinius įvykius kaip 'Munche-

nus' ar 'Jaltas' ar 'Perhų Priekplaukas', ir todėl niekad nematyti aiškiai ir šviežiai pačių įvykių kaip jie tikrenybėje yra“, neseniai rašė Walter Lippmann.

Ponai Eisenhoweris ir Dullesas yra aukos jų pačių pasenusio galvojimo ir subankrutavusios politikos, kuri gali būti palaikoma tik per jėgą. Rytų mes visi galime būti fizinės aukos šių išvargusių ir pasitikėjimo nustojusių valstybininkų, jei komunistai pasirodys tiek pat gudrūs, kiek atsargūs.

O kaip su juo pačiu?

(Globe and Mail
editorias)

Keistą dviejų standartų politinį moralumą, kurį Jungtinių Valstijų vyriausybė priėmė Formosos sąsmaukos krizyje, vėl paliustravo šeštadienį prezidento Eisenhowero vėliausias laiškas premjerui Chruščiovui. Prezidentas Eisenhower išmetinėjo Tarybų Sąjungos premjerui, kad jis „nesudraudžia“ Kinijos lyderių. Jis rašė:

„Aš patariu jums raginti lyderius pritraukti savo militarines operacijas ir eiti prie taikaus Taiwano ginčo išsprendimo politikos“.

Tai gan keistas patarimas akyvaizdoje Eisenhower administracijos atsinešimo linkui nuomonių jos pačios draugų užsienyje. Visi svarbiausi Jungtinių Valstijų sąjungininkai susirūpinę Washingtono politikos eiga. Didžiosios Britanijos, Kanados, Filipinų ir Japonijos vyriausybės pastebėjo, kad jos neturi įsipareigojimų remti Jungtines Valstijas, jeigu jos eis į karą su Kinija dėl Quemoy ir Matsu. Londono Times pereiną savaitę pareiškė: „Būtų neįsitinga, jeigu Jungtinės Valstijos neatkreiptų atydos į savo draugų ir sąjungininkų patarimus ir neatsisakytų remti nacionalistus ryšium su pakraštinių salomis“.

Išrodo visa tai neturėjo įtakos į JAV administraciją. Vienintelė reakcija į protestus ir patarimus iš užsienio, tai užsigavimas, kaip kad matėsi iš priėmimo premjero Diefenbakerio pasiūlymo, kad ginčas būtų perduotas Jungtinėms Tautoms. Tikrai truputį negražu, kad JAV vyriausybė, ignoruodama gerus patarimus iš savo sąjungininkų, reikalautų iš Chruščiovo, kad jis reikalautų, kad kiniečiai, nusileistų.

Kas Išsaukė Rasines Riaušes Britanijoje

Jahn Baird
Darbietis Parlamento Narys

Vakarinis Londonas buvo žiauriausio, isterišiausio rasinio persekiojimo liudininkas. Bet reikia suprasti, kad spalvota neapykanta nėra nauja problema Britanijoje.

Mes turėjome rasinę diskriminaciją daugelyje puičiausių ir turtingiausių viešbučių ir restoranų per eilę metų, bet ji buvo "juodrinkė" diskriminacija, po stalu ir sunkiai apčiuopiama. Dabar ši mieganti neapykanta išėjo į viršų ir nesirubežiuoja viršutiniame sluoksnyje.

Neapykanta spalvotiems taipgi nebuvo visai spontaniška. Tam tikros jėgos veikė ir tokiu būdu sukurstė neapykantą.

Fašistai

Wolverhamptone, kuomet mes turėjome kiek bėdos su busų darbininkais šiuo klausimu, pasirodė slogana ant sienų šale Mosley fašistų ženklų tuoj po to, kai buvo pranešta apie incidentą.

O šiaandien Notting Hill rajone fašistų susirinkimai ir propaganda padarė nemažą įtaką dabartiniams įvykiams.

Tačiau, bėda glūdi giliau. Aš manau, kad viena iš svarbiausių priežasčių yra namų stoka. Ateiviai iš Va-

Kitas keistas dalykas laiške buvo prezidento Eisenhower pareiškimas, kad "praėjus ilgam santykių ramybės laikotarpiui toj srityj, Kinijos komunistai, be jokios provokacijos, staigiai pradėjo sunkiai bombarduoti iš artilerijos Quemoy". Teisybė, kad buvo "ilgas laikotarpis santykių ramybės" pakraštiniuose salose nuo 1955 metų pavasario iki praėjusio mėnesio. Bet ir laike šios ramybės, Kinijos nacionalistai tęsė budavimą militariškosios bazės ant Quemoy, Matsu ir kitų salų, atvirai ir viešai taikomų dėl galimos invazijos pačios Kinijos. Per tą laiką jie taipgi naudojo salas blokavimui svarbių Amoy ir Foochow priplaukų ir bombardavimui ir užpuolimui ant pakraštinių salų šalis žiūrėti į šį aktyvumą kaip į nemažą provokaciją.

Tiek tik gerai, kad vėliausioj notoj šiame krizyje prezidentas Eisenhower patvirtino savo norą tartis. Bet jo atsinešimo griežtumas, taipgi visiškasis atsakymas matyti Kinijos pusę šiame ginče, žymiai sumažina perspektyvas pasisekimo bile kokiame derybose".

karų Indijų nepripratę prie mūsų gyvenimo standarto, todėl daugelis jų pribuvę susimeta ir perka namus (dažnai labai apgriuvusius), kuriuos jie susikemša patys ir jų draugai.

Be Taddy berniukų Notting Hill rajone ir Nottinghame, vyriausiu pavojumi, vyriausia priežastimi rasinio įsitępimo Britanijoje šiaandien yra baimė darbininkuose atsiverti bedarbių eilėse.

Darbininkai nesijaučia gerai, ir nedarykit klaidos tame, daugelis jų ieško kaltininkų — kaip kad atsitiko prie Hitlerio su žydais — spalvotų žmonių imigracijoj.

Nors fabrikuose ir liejyklose šiaandien spalvoti ir baltieji darbininkai ir darbininkės gražiai sugyvena, nedarbo šmėkla nuolatos auga.

Mano apylinkėj didžiuliamonij dabar dirba keturias dienas savaitėje.

Taip, nedarbas kybo virš Britanijos ir vėl, o darbininkų vadovybė nesugebėjo numaskuoti torius šiuo klausimu.

Darbo žmonės, kurie tampa aukomis fašistų propagandos, padeda toriams, kurie yra atsakingi už susidarymą ekonominių sąlygų, vedančių prie nedarbo ir rasinio pavydo.

Šios rūšies rasinė neapykanta gali privesti prie įtarmos ir pavydo tarp įvairių rasinių grupių, samdomų čionai. Tas padrasins samdytojus jų pasimojime padalinti ir valdyti.

Pastebėjau, kad mano kolegos Nottinghame ir Notting Hill rajone siūlo, kad mes šią problemą galime išrišti suvaržant imigraciją.

Gal būt, kad masinio nedarbo metu toks suvaržymas reikalingas; bet turi būti aišku, kad suvaržymas neturi liesti tik spalvotus žmones.

Aš nemanau, kad suvaržymas imigracijos yra praktiškas ar pageidaujamas — ypatingai kuomet jis liestų imigrantus iš Australijos, Naujosios Zelandijos, Kanados, Airijos, kaip ir iš Vakarų Indijų.

Aš priėjau išvados, kad nei įstatymai, nei apšvieta savaimė neišspręs problemos. Reikia abiejų.

Aš manau, kad įstatymas uždraudimui rasinės diskriminacijos viešose vietose yra reikalingas, ne tik apsaugojimui spalvotų žmonių, bet ir dėl psichologinių priežasčių.

Bet dar svarbiau būtų įtaka tokio įstatymo į mases

šios šalies žmonių, iš kurių daugelis svyruoja šiuo klausimu.

Mažėjimas darbų ir nedarbas nuolatos auga. Šiaandien neapykanta verda prieš spalvotus žmones.

Kas gali žinoti, prieš ką jį bus atsukta vėliau? Airius, katalikus, ar žydus?

Ponas Pakštas Nori Slėptis Džiunglėse

S. Karpė

Veiksnių spaudoje rašoma, kad prof. K. Pakštas dar nenustojo vilties surasti pasaulyje tuščią vietą lietuviams suvartyti. Mat, jis noris įkurti kitą "Lietuvą" tikslu išsaugoti lietuviybę.

Pastebėtina, kad matyti apie tai galvoja rimtai. Ne labai seniai jis buvęs nuvykęs pas Britų Honduro valdonus ir taršis su jais dėl žemės ploto Lietuvai kurti. Pastarieji, atrodo, nesigailėtų pavesti kokį gabalą džiunglių.

Bet prof. Pakštui, kaip atrodo, daug sunkesnė problema surasti tokių lietuvių, kurie panorėtų vykti į džiungles negu kad surasti vietą džiunglėse. Ir kas gi, pavyzdžiui, norės kraustyti iš turtingų šalių, kaip JAV ir Kanada, ir apsigyventi dykumose?

Įdomu būtų žinoti, kas verčia poną Pakštą ieškoti tokios izoliacijos? Ir ką lietuvis atsiektų apsigyvenęs džiunglėse? Man atrodo, kad gyvendamas kultūringose šalyse, kaip Jungtinės Valstijos ir Kanada, lietuvis gali daug daugiau atsiekti, negu kad užsidaręs kokiam lietuviškame gete.

Kalbant apie lietuviybę, ji gali juk gyvuoti ir Jungtinėse Valstijose, Kanadoj ir kitose šalyse. Didmiesčiuose randasi tūkstančiai lietuvių. Jie juk gali susieiti, palaikyti organizacijas, užsiimti menu, palaikyti choras, kalbos mokyklėles. Kanadoje lietuvių organizacijos išsilaukė virš 30 metų ir dar laiki kosi.

Taipgi lietuvių gali daug padėti palaikymas ryšių su gimtuoju kraštu. Tenai galima gauti lietuviškų knygų, muzikos, filmų ir t. t.

Bet vien to neužtenka dėl kultūringo žmogaus. Užsienyje gyvenęs lietuvis turi taipgi įsijungti į vietinį gyvenimą. Jei jis izoliuosis, kaip kad daro duchaborai, tai jis netoli nueis.

Tie ateiviai, kurie aktyviau įsijungė į vietinį gyvenimą, padarė didesnę pažangą. Ne vinas užima aukštas vietas šalyje.

Darbo žmonėms reikia aktyviai įsijungti į darbo žmonių judėjimą. Tai ne tik reikalinga, bet ir pareiga. Ne-

Lietuvos Kinematografija

Ignas Pikturna

Ilgai lietuviai svajoto apie tai, kad galėtų matyti filmus rodančius savo Tėvynės grožį, jos žmones, kartu su savais dramos aktorais pergyventi socialius ir buitinius išgyvenimus.

Buržuazinė santvarka dvidešimties metų laikotarpyje nepajėgė sukurti lietuviškosios kinematografijos. Kino meno likimas buvo atiduotas į keletos vertelgų a la Linartas rankas. Vienintelė leidinių produkcija — kino kronikos kadrai vaizdavo: ponas prezidentas medžioja, ponas prezidentas poilsiauja ir t. t. Hitlerinės okupacijos metais buržuaziniai nacionalistai kaip bešmąndami rėkavo apie "Lietuvių kultūros gelbėjimą", tačiau ne piršto nepajudino nors minimaliausiai filmų gaminimo bazei sukurti.

Tiktai išvijus okupantus ir atstacius Lietuvoje Tarybų valdžią, sudarytos visos sąlygos tautinei kultūrai ir menui vystyti. Nors ir sunki buvo pirmieji pokario metai, bet ir tomis sąlygomis Tarybinė Lietuvos vyriausybė surado lėšų ir dėjo visas pastangas sukurti lietuvių nacionalinį kino meną. Kaip ir visuose ūkinio bei kultūrinio gyvenimo šakose, ir atstacius Lietuvoje Tarybų valdžią, sudarytos visos sąlygos tautinei kultūrai ir menui vystyti. Nors ir sunki buvo pirmieji pokario metai, bet ir tomis sąlygomis Tarybinė Lietuvos vyriausybė surado lėšų ir dėjo visas pastangas sukurti lietuvių nacionalinį kino meną. Kaip ir visuose ūkinio bei kultūrinio gyvenimo šakose, kuriant savą filmų gamybą, ir pagalbą atėjo broliški respublikų atstovai. Maskvos ir Leningrado kino meno meistras apmokė jaunus Lietuvos kino mėgėjus sudėtingo filmavimo amato, padovanojo daug vertingos, brangios aparatūros, kartu padėjo išleisti pirmąją kino kroniką — žurnalus "Tarybų Lietuva".

Greit į kinematografininkų eiles įsijungė režisieriaus asistentas Liudas Maciulevičius, baigęs Maskvoje visąsąjunginį kinematografijos institutą, režisieriaus darbui patyrimo sėmėsis pas Vsevolodą Pudovkiną ir kitus žymiausias kino meno meistrus; operatoriaus asistentu pradėjo dirbti Viktoras Starošas, Tėvynės karo frontuose iš kino korespondentų išmokęs filmuoti. Išaugo ir kiti jauni entuziastai. Tu-

pritinka laukti, kad kiti iškovotų.

Sutapimas su vietiniu gyvenimu nesudaro jokio pavojaus. Geras lietuvis vistiek gali mylėti savo kraštą, savo žmones. Ir tas jam nei kiek nekenkia būti geru kanadiečiu.

Žmonija šiuo metu vis labiau rišasi tarpusavyje, tarptautiniai. Taikus kultūringas gyvenimas reikalauja ne atsiskyrimo, bet dar artimesnio susirišimo ir su gyvenimo.

metinė Kauno kino kronikos studija pradėjo leisti ne tik žurnalus, bet ir dokumentinius filmus. Didelio pasisekimo susilaukė apybraiža "Skambėk, laisvoji daina" (autorius - operatorius Stepas Uzdonas). Vėliau filmai apie darbo žymūnus ir komjaunuolius. Kino apybraiža "Naujojo gyvenimo kūrėjai" (režisierius L. Maciulevičius, operatorius V. Staroša) įėjo į lietuviškosios kinematografijos auksinį fondą, kaip filmas apie būsimuosius žmones. Tarybų Lietuvos penkioliktųjų metinių sukakties garbei pagamintas spalvotas filmas "Tarybų Lietuva" buvo premijuotas Stalinine premija, o jo kūrėjams — režisieriui L. Maciulevičiui, operatoriui V. Starošui ir kompozitoriui Balui Dvarionui suteikti laureatų vardai.

Lietuvos kino studija dabar kasmet išleidžia po keletą spalvotų ir paprastų dokumentinių filmų. Didelio pasisekimo žiūrovų tarpe susilaukė ne tik respublikoje, bet ir toli už jos ribų, tokios kino apybraižos kaip: "Dotnuvos mičiurinkai", "Klaipėda", "Atlantikoje", "Neringa", "Tėviškėje" ir daugelis kitų.

Tarybų valdžios rūpinimosi dėka, patobulinta ir papildyta kino studijos techninė bazė, sudarytos tinkamos sąlygos pradėti naują kinematografijos etapą — gaminti meninius filmus. Tuo laiku grįžo iš Maskvos ir Leningrado institutų naujas kino specialistų būrys: režisieriai — V. Dabašinskas, V. Zalakevičius, Mikalauskas; operatoriai — J. Gričius, A. Narūnas, I. Remišauskas; redaktoriai — I. Seleznevaitė, A. Vėsulas; gamybos technikos specialistai — A. Trukanaitė, V. Marcinkevičius, A. Starovaitovas ir kiti. Kai kurie, dirbdami kino studijoje neakivaizdiniu būdu baigė specialų aukštąjį mokslą. Jeigu pirmieji lietuviški filmai "Martytė" ir "Aušra virš Nemuno" buvo gaminami daugiau Maskvos ir Leningrado kino studijų bazėse, tai paskutiniai lietuviškieji filmai: "Ignotas grįžo namo", "Tiltas", kino komedija "Kol nevēlu" buvo gaminami išties Lietuvos kino studijos pastangomis, broliškių respublikų kino meistrams konsultuojant. Išaugo ir kūrybiškai subrendo lietuvių kinematografininkų gretos. Po filmo vaikams, "Žydrasis horizontas", kiti kino meno kūriniai pavesti statyti jauniems menininkams. Filmą apie Juliją Janonį kuria režisierius V. Dabašinskas.

(Pabaiga ant 12 pusl.)

Montrealo žinios

Trumpai apie viską

Montreale lankėsi A. Har-motaitienė iš Floridos su sūnu mir anūkais.

Serga P. Liaudinskas. Gydoši Viktorijos ligoninėje. Linkiu grėito pasveikimo.

Montrealas tampa įvairių tarptautinių mokslinių konferencijų, kongresų bei kitų suvažiavimų centru.

Dabar įvyko pasaulinė elektros inžinierių konferencija, kurioje dalyvavo ir Tarybų Sąjungos jėgainių ministras A. S. Povlenko. Laikraštinkams pasakojo, kad kuomet Kanados delegacija lankėsi Tarybų Sąjungoj, tai Ontarijos jėgainių vyriausias inžinierius Otto Holden pamatęs vykdamas gyveniman-tai, kas ligšiol vakarinių šalių inžinierių buvo laikoma negalimu įgyvendinti.

Dabar Tarybų Sąjungoje gaunama 48,000,000 kilovatu, o greitoje ateityje būsią pridėta dar 60,000,000 kilovatu.

Jungtinių Valstijų inžinieriai raportavo, kad jie nori surasti būdus, kaip pakinkyti saulės energiją šildymui bei industrijos ratų sukimui.

Jungtinėse Valstijose atel-nančio šimtmečio viduryje kuro rezervai būsią išsise-mę visai.

McGill universitetas duos pagalbą tęsti mokslą 70-čiai gabiausių studentų, kurie dėl finansų stokos vargiai galėtų studijuoti universitete.

1947 metais Kanadoje ang-limi buvo apšildoma 60 procentų namų, o 1957 metais aliejumi apšildė 54 procentus.

Montrealo Labor Taryba atstovauja 100,000 darbininkų ir tarnautojų. Posėdyje ši taryba priėmė rezoliuciją, smerkiančią Duplesio elgėsi su studentais, kurių delegacija sausio mėnesį norėjo iš-aiškinti Duplesui savo sunkią padėtį Kvebeko universitetuose ir gauti jo vyriausybės pagalbą.

Rugsėjo 4 dieną gaisras sunaikinęs istorines vertybes St. Henry bažnyčioje, jų tarpe aukso siūlų skepetą, kurioje rankomis buvo išsiuvinėta 100 paveikslų.

Skepetą 1932 metais tarp-tautinėj parodoj gavo pirmą prizą.

R. Dellevan atvykęs iš Millwaukee į Kvebeką nuėjo į bažnyčią pasimelsti. Po pamaldų pasigedo pinigines, kurioje buvę \$1,300.

Matyti 'kipšiukai' lando ir po bažnyčias.

Rugsėjo 4 dieną kažkuri moteris paskambino Montre-alo orlaivų stotin, kad esanti bomba padėta viename or-laivyje, kuris buvo jau išskridęs.

Artimiausioj stotyj buvo iškrėstas, bet nerasta jokios bombos.

Kriminalystės Montreale šį pusmetį padidėjo dukart, lyginant su praėjusiu metų tuo pat metu.

Padaryta 345 ginkluoti užpuolimai. Vien iš bankų išplėšta \$410,607. Daugiausia nukentėjo Canadian National.

Lafontaine parko zoologijos sodnas pirkto du turklus iš Pietų Amerikos, už kuriuos sumokėjo \$1,200.

Vienas sveria 333 svarus. Jis suėda 5 svarus morkų ir kitų daržovių į dieną.

Šiuos turklus jau atlankė 410,000 asmenų.

J. About išvarė nuomininkus iš savo namo aiškindamas, kad įleis savo tėvus, bet išnuomavo svetimiams. Už tai teismas nubaudė \$365, kuriuos turi sumokėti išmestajam.

1957 metais subankrutavo Kanadoje 3,999 biznių, iš kurių 3,021 Kvebeko provincijoje.

Montreale yra 307,133 gyvenami namai, iš kurių 250-

375 yra išnuomojami. Likusiose gyvena savininkai. 80 procentų montrealiečių neturi nuosavų namų.

Birželio mėnesį lietus padarė nuostolių Montreale už apie \$2,000,000. Miestas žada padengti pusę, kad išvengtų bylos.

Kvebeko provincijoje per pirmą pusmetį buvo pastatyta 23,712 namų.

Kvebeko provincijoje yra 5,000 raišų vaikų, kuriuos globoja vaikų draugija. Ji dabar veda vaju sukėlimui \$300,000 dėl jų išlaikymo.

Liaudies Balso Nr. 34 įvyko klaida. Vietoje Dratkaus-kaitė, turėjo būti Stratkaus-kaitė.

Ar žinote, kad Kanados miškai užima 1,220,000 kvadratinų mylių arba 35 procentus visos šalies ploto. Surinko Montrealietis

vis naujas ir naujas medžiagas. Pavyzdžiui, viso pasaulio upės kiekvienais metais nuneša nuo žemės paviršiaus į ežerus, jūras ir vandenynus ne mažiau kaip tris milijardus tonų ištirpusių medžiagų.

Gamtoje randama apie 90 cheminių elementų (iš viso dabar žinoma 102, bet kai kurie iš to skaičiaus gali būti pagaminami tik dirbtiniu būdu). Kaip minėta, juos visus galima surasti gamtinia-me vandenyje.

Paimkime, pavyzdžiui, jūrų bei vandenynų vandenį, kuriam tenka didžiausia viso planetoje esančio vandens dalis. Apie penkiolika cheminių elementų — deguonis, vandenilis (jų junginys ir yra vanduo), chloras, natrias, magnis, siera, kalcis, kalis, bromas ir kt. — sudaro 99-99% jūrinio vandens svorio. Visiems kitiems elementams drauge paėmus tenka tik 0,01%. Tačiau, turint galvoje milžinišką vandens masę, tai jau netaip maža.

Iš pateiktų duomenų aišku, kad gamtinis vanduo, ypač jūrų, yra beribis rezervuaras įvairių ištirpusių druskų, kurios dėl nuolatinių vandens cirkuliacijos tarp žemynų ir vandenynų susitelkė jame per visą Žemės egzistavimo laiką. Jei-gu galėtume išgarinti visus vandenynus, tai jų dugnas atsidurtų po šešiasdešimties metrų storio įvairių druskų sluoksniu. Daugiausia jame rastume valgomosios druskos (apie 80%). Paskui sektų magnio, kalcio, kalio ir kitos druskos.

Įvairios jūros bei vandenynai pasižymi nevienodu druskingumu. Palyginti, gėlas Baltijos jūros vanduo. Jo litre ištirpę 11 g įvairių druskų. Žymiai daugiau druskų yra Atlanto vandenyne (35 g litre), Viduržemio, Raudonojoje jūrose (daugiau kaip 40 g litre). Ypač daug druskų Mirties jūros vandenyje — net 240 g litre. Taip pat yra ir ežerų, labai turtingų įvairių ištirpusių medžiagų.

Šiandien žmogus ne tik smulkiai ištyrė gamtinio vandens sudėtį, bet ir išgana iš jo daugelį labai vertingų cheminių medžiagų, kurių jame labai gausu.

Pavyzdžiui, valgomoji druska. Milijonai tonų jos įvairiose šalyse gaunama iš jūrų ir ežerų vandens. Mūsų šalyje daugiausia jos produkuojama iš Eltono ir Baskunčako ežerų. Ši druska yra gero skonio. Labai daug jos sunaudojama Volgos-Kaspijos baseine sugautai žuviai sūdyti. Be to, valgomoji druska — žaliava sodai, mūlo akmeniui, metaliniam natrui, turinčiam didelę reikšmę dirbtinio kaučiuko sintetinime, chlorui, suvartoja-

VANDUO

A. Bunikis

Pažvelgus į geografinį gaublį, pirmiausia krinta į akis žymi jo dalis, padengta mėlyna spalva. Tai Žemės rutulio jūros ir vandenynai. Jiems tenka du trečdaliai (tiksliau 70,8%) planetos paviršiaus. Ir tikrai apie vieną trečdali (29,2%) bendro Žemės paviršiaus ploto užima žemynai ir salos. Be to, garų būvyje vandens visada yra atmosferoje, milžiniški jo kiekiai yra ledo pavidale Arktikoje ir Antarktikoje, apie 9% Žemės plutos (16 km Žemės paviršiaus sluoksnio) svorio taip pat tenka vandeniui. Tai dar ne viskas. Jo yra visų augalų ir gyvūnų sudėtyje. Pavyzdžiui, žmogaus, kuris sveria 70 kg, kūne yra net 49 kg vandens, o kai kuriose medūzose jo yra net iki 98%. Todėl nenuostabu, kad vandens Žemėje yra pasakiškai

daug — vienas milijardas trys šimtai septyniasdešimt milijonų kubinių kilometrų.

Vanduo — puikus daugelio medžiagu tirpintojas. Dabar nustatyta, kad gamtinia-me vandenyje galima rasti visus mums žinomus cheminius elementus. Tai visiškai suprantama, nes vanduo be pertraukos keliauja iš vandenyno į atmosferą, iš atmosferos į žemę, iš žemės vėl į vandenyną. Apskaičiuota, kad apie pusę milijono kub. km vandens išgaruoja per metus iš žemės paviršiaus ir tiek pat jo vėl sniegas ir lietus grąžina žemei. Šis vandens kiekis gali sudaryti kubą, kurio briauna sieks beveik 80 km. Skrosdama lašų ar snaičių pavidalu atmosferą, tekėdama dirvomis, įvairiausiomis uolienomis, ta pusės milijono kub. km vandens masė kaskart tirpina

WINDSOR

DRY CLEANERS & DYERS CO. LTD.

Valome visokius drabužius, gardinas, blankietus, lovų uždangalus, karpetus, chesterfieldus ir bile ką, kas tik yra Jūsų namuose.

Windsor yra viena iš vėliausių ir moderniškiausių Dry Cleaning šapų Montreale. Turime naujai įrengtą moderniškiausią STORAGE. Greitas patarnavimas. 20 metų patyrimas garantuoja darbą.

Savininkai:

A. Keršys, P. Petrulis, P. Keršulis, A. Grelbus
1205 CHURCH AVE. P.O. 8-6679
VERDUN, QUE.

Dr. Roman Pniewski

Daugelį Metų Praktikuojęs Didelėje Ligoninėse ir Klinikose Europoje ir Amerikoje

Specialistas Vidaus Ligų, Akušerijos ir Venerinių ligų

3537 PARK AVE. - MONTREAL - Tel. VI. 5-7623
Valandos: Nuo 3 iki 8 val. vakaro

DOVANŲ SIUNTINIAI Į TARYBŲ SAJUNGĄ IR KITUS TARYBINIUS KRASTUS

Su malonumu pranešame, kad PAGERINOME MAISTO, TEKSTILĖS ir VAISTŲ bei kitų dalykų persiuntimą

Prašykite mūsų naujo kainoraščio ir informaciją pas

Montrealo Atstovą
Mr. Manfred Kory
Mūsų kainos žemiausios Kanadoje ir JAV.

JOS GALITE PILNAI pasitikėti Kanados didžiausia ir labiausiai prityrusia dovanų siuntinių persiuntimo firma

International Gift Parcel Service

1126 SHERBROOKE ST. W. — Tel.: BELair 4860
Montreal 2, P. Q., Canada

mam sudėtingiems cheminiams junginiams, skirtiems kovai su augalų kenkėjais, gaminti.

Kito svarbaus cheminio junginio natrio sulfato, arba Glauberio druskos, dideli pramoniniai kiekiai taip pat išgaunami iš vandens. Unikaliausias pasaulyje šios druskos telkinys yra Karabogaz-Golo įlanka rytinėje Kaspijos jūros dalyje. Rudens metu, atšalus jos vandens temperatūrai, gausūs šios druskos kiekiai yra išmetami bangų tiesiog ant kranto, kur ji surenkama ir gabenama vartotojams. O vartojama ji celiuliozės, stiklo (vietoj brangesnės sodos) pramonėje, veterinarijoje (vietoj ricinos) ir daug kur kitur.

Siuolaikinio blizgančio iš sidabro lėktuvo korpusas ir sparnai pagaminti iš tvirto, lengvo lydinio duraliuminio. Jo sudėtyje, be kitų elementų, yra ir metalo magnio. Todėl šio metalo pareikavimas yra didelis. Dabar da-

lis tos paklausos eilėje valstybių pradėta padengti gaminant ji tiesiog iš jūrų vandens.

Jūrų vandeniu būdingas bromas ir jodas. Tai labai svarbūs cheminiai elementai. Jų junginiai vartojami medicinoje, fotografijos ir kino juostų pramonėje. Bromas, panašiai kaip ir magnis, sėkmingai išgaunamas tiesiog iš jūrų vandens. Pagrindinė pramoninio jodo masė pagaminama iš jūrų dumblių pelenų. Pastarieji savo gyvybinių procesų metu sukaupia jį savyje iš vandens. Be to, jodo ir bromo turtingi natūralūs baseinuose esantieji gruntiniai vandenys.

Kai kuriuose mineraliniuose vandenyse susikaupia, palyginti, nemaža radioaktyvaus elemento radžio. Šį labai svarbų metalą galima išminėtųjų mineralinių vandenų išgauti.

Buvo mėginimų iš vandens išskirti ir tuos elementus, kurie jame yra labai prastaiestame būvyje. Dar pir-

mojo pasaulinio karo metu vokiečių mokslininkai bandė įrengti gamyklą, kuri pelningai trauktų auksą iš jūrų vandens. Toje pačioje srityje dirbo ir kitų šalių chemikai. Bet iki šiol dar nė vienas nepasisekė to pasiekti. Išgautas iš jūrų vandens auksas kainavo daugiau negu kad iškasamas žemėje.

Tačiau reikia manyti, kad, vystantis mokslui, bus surasti metodai, kuriais naudojantis, iš vandens gaunamą medžiagų asortimentai smarkiai išsiplės. Žmogus pigiai gaus ne tik auksą, bet ir daug kitų, labai brangių cheminių elementų, be kurių plataus vartojimo neįmanomas tolesnis mokslo bei technikos vystymasis.

Kita vertus, vanduo — milžiniškas energijos šaltinis. Apskaičiuota, kad visų pasaulio upių bendras galin-

gumas siekia 500 milijonų kilovatų. Apie jo dydį galima spręsti kad ir iš to, jog ant Angaros upės statomos didžiausios pasaulyje hidroelektrinės galingumas bus 3,6 milijono kilovatų. Jeigu dar atsižvelgsime į jūrų sro-

vių, potvynių ir atoslūgių energiją, paaiškės, kad vanduo — ši "baltoji anglis", kuri sparčiais žingsniais įkinkoma į naudingą darbą, užima svarbią vietą mūsų energetiniuose šaltiniuose.

(Pabaiga ant 12 pusl.)

DOMES!!!

Gal turite šeimą, draugų ar giminų Europoje kuriems reikia pagalbos? — Išgelbėkit gyvybę pasiūsdami svarbių medikamentų ir vaistų. — Rašykite telefonuokit ar uželkit į mūsų vaistinę ir pasiteiraukit. Mes dabar turime orinį susisiekimą su tarybinėmis respublikomis

Taipgi turime polio čiepu (nuo vaikų paralyžiaus)

WALTMAN'O

DEPENDABLE DRUG STORE

1147 Dundas St. W. ties Ossington

Priešais "Ukrainska Knyha"

LE. 6-2139

Toronto

Siuntiniai! iš Hamiltono

LIETUVĄ

Siuntiniai eina per "Ukrainska Knyha"

**HAMILTON OVERSEAS
PARCEL SERVICE**

1145 KING ST. EAST
Telephone: LI-51724

Taipgi priimam siuntinius į visas kitas TSRS respublikas. Pas mus yra daug įvairios medžiagos, odos, ir kitų daiktų dėl siuntinių.

Atdara kasdien nuo 9 val. ryto iki 7 val. vak. išskiriant pirmadienius.

Siuntiniai į Lietuvą, Latviją, Estiją ir kitus SSRS kraštus. Siųskite savo giminėms ir artimiems siuntinius per lietuvišką įstaigą

SAKAS PARCEL SERVICE

sent by

Ukrainska Knyha

755 Barton St. E., Hamilton, Ontario
Tel. LI. 4-7239

Jūsų siuntiniai yra garantuoti ir apdrausti. Galite siųsti maistą, avalynę, vaistus bei rūbus, nuo 4 iki 17 svarų. Muito mokestis yra Ukrainska Knyha nustatytas.

Mūsų naujoje didesnėje patalpoje jūs rasite: avalynę, skaručių, skutimo ir kirpimo priemonių ir kt. Mes turime didelį pasirinkimą kostiuminės medžiagos. Kaina nuo \$8.00 ir daugiau už kostiumą. Lygios vienspaltvės vilnos ir angliškos dryžuotos.

Mes jums patarnausime greitai, nuoširdžiai ir teisingai.

Darbo valandos nuo 10 val. ryto iki 7 val. vakaro išskyrus pirmadienius.

Dėl Siuntinių į Tarybų Lietuvą

ir kitas Tarybų Sąjungos Respublikas

UKRAINSKA KNYHA

Sutelkia Patogiausį ir Greičiausį Patarnavimą

Priimam persiuntimui gatavai sudarytus siuntinius tik iš naujų drabužių, medžiagos, avalynės, medikamentų, maisto ir kitko. Muitas ir kitos persiuntimo išlaidos apmokamos per mūsų firmą ir gavėjui nieko nebereikia primokėti.

UKRAINSKA KNYHA Centras ir Skyriai Randasi:

TORONTE:

962 Bloor St. W. — 1162 Dundas St. W.

WINNIPEG: — 887 Main St.

EDMONTONE: — 10803 — 95 St.

VANKUVERYJE: — 652 Kingsway St.

PROVINCIOJ GYVENANČIŲ DĖMESIUI:

Norėdami pasiųsti savo siuntinius, galite juos prisiųsti į mūsų firmos centrą ar bile skyrių dėl persiuntimo. Savo laiške privalote įdėti sąrašą siunčiamų dalykų ir kiek už juos buvo mokėta atskirai. Tada mes patikrinsime daiktus ir nustatysime muito sumą ir jums pranešime, kartu nurodysime ir kitas persiuntimo išlaidas. Gavę nuo jūsų mokestį, siuntinį pasiųsime be jokių užvilkinimų, kaip galima greičiau. LABAI SVARBU nurodyti aiškų ir teisingą adresą, kam siuntinys yra siunčiamas. Daiktai dėl vieno siuntinio (kol nesupakuoti) turi sverti medačiau kaip 17½ svaro.

TORONTO IR APYLINKĖS GYVENTOJŲ DĖMESIUI:

Pranešame, kad jau yra atidarytas ir veikia mūsų įstaigos skyrius Toronte sekanciu adresu:

UKRAINSKA KNYHA

1162 Dundas St. W. — LE. 4-7551

Toronto skyriuje ir centrinėje raštinėje turime gerą pasirinkimą įvairių medžiagų, drabužių, avalynės bei odos dėl siuntinių.

Toronto skyrius ir centrinė raštinė atdara kas dieną nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Sekmadieniais ir pirmadieniais uždaryta.

Rašant mums laiškus, prašome rašyti anglų kalba.

Centrinė raštinė:

UKRAINSKA KNYHA

962 Bloor St. W. Toronto 4, Ont.

Telefonas: LE. 4-7551

G. MARTYNOVAS

Kelionė į Marsą

220 DIENŲ TARPŽVAIGZDINIŲ LAIVU

(Tąsa)

"Spindinti"... Aš prisimčiau Kamovo straipsnį, kuriame jis rašė, kad Mėnulio paviršius tamsus ir niūrus, nuklotas tamsiai rudos spalvos uolomis, ir nusišypsojau dėl savo susižavėjimo.

Tenai, iš arti, viskas atrodo kitaip, negu nuo Žemės. Spindinčios planetos — iš tikrųjų yra tamsūs, nešviečią kūnai. Greitai aš pats būsiu vienoje iš jų...

"Kažin ar būsiu? O gal rytoj gydytojo sprendimas visiems laikams atims man tokią galimybę? Kaip sunku bus pergyventi šį nusivylimą!"

Ir šią naktį aš labai blogai miegojau. Gulėdamas lovoje atmerktomis akimis, aš girdėjau, kaip lėtai tiksi sieninis laikrodis, ir protarpiais man atrodydavo, kad jis visai sustojo.

Aš užsnūdau beveik rytą, ir sapne negalėjau atsikratyti minties, kad gali sužlugti visos mano svajonės.

Tačiau visi būkštavimai buvo veltui. Komisija iš trijų gydytojų, vadovaujama įžymaus profesoriaus, ilgai ir atidžiai barbeno, klausė ir matavo mane. Patikrino regėjimą, klausą, sukiojo kažkokioje specialioje karuselėje ir netgi privertė keletą minučių pakabėti ant specialių kilpų galva žemyn, po to vėl ilgai barbeno ir klausėsi.

Pagaliau senukas profesorius, patapšnojęs mane per petį, pasakė šiuos žodžius, kurie mano ausyse suskambėjo kaip švelniausia muzika:

— Idealus organizmas! Galite, jaunuoli, keliauti nors į Poliarinę žvaigždę, jeigu jums taip nusibodo mūsų Žemė.

Gydytojai nusijuokė.

— Ruoškitės skristi! — rimtai tarė profesorius. — Žinokite, kad, jeigu prieš startą jūs apsigirsite kad ir sloga, į kelionę neleisim. Laikykites griežto režimo, — jis parodė į vieną komisijos narį. — Gydytojas Andrejevas specialiai išskirtas prižiūrėti ekspedicionios dalyvių. Tarkitės su juo kuo dažniau. Dirbti, ilsėtis, valgyti, linksminis — viską privalote daryti jam kontroliuojant. Nuo šiol jūs jau ne savo valioje.

Iš komisijos aš nuvažiauvau tiesiog pas Kamovą, norėdamas gauti nurodymus darbo pradžiui. Jis manęs matyti, laukė ir apsidžiaugė, kai aš pasakiau, kad viskas gerai.

— Man būtų labai gaila jūsų netekti, — tarė jis. — Labai džiaugiuosi, kad tai neįvyko. Susipažinkite! — pridūrė jis, pristatęs mane aukštam liesokam žmogui, sėdėjusiam prie rašomojo stalo. — Konstantinas Jevgenjevičius Belopolskis — mano padėjėjas kosminiam skridime.

Kamovo paminėta pavardė man buvo pažįstama. Belopolskis — bendrapavardis žymaus rusų astronomo — buvo daugelio astronominių knygų autorius, ir aš pats mokykloje mokiausi astronomijos iš jo vadovėlio.

Kai Kamovas pasakė mano pavardę ir kad aš drauge skrisiu, Belopolskis paspaudė man ranką, tačiau, kaip man tada atrodė, visai abejingai. Jo raukšlių išvogtas (nors jam tik keturiasdešimt penkeri metai) veidas nė nešyptelėjo, ir jis nepasakė nė vieno žodžio, kurie sakomi tokiais atvejais.

Prisimenu, kad tas tylėjimas man padarė nemalonų įspūdį, ir aš net pagalvoju, kad ilgoje kelionėje ne per didelis malonumas turėti tokį bendrakeleivį.

Dabar aš žinau, kad nepaprastas tylumas yra šio žmogaus specifinis bruožas ir jis ilgai kalbėti gali tik apie astronomiją ir matematiką.

Visiškai kitaip mane sutiko ketvirtasis ekspedicionios dalyvis — Arsenas Georgijevičius Paicadzė, su kuriuo aš susipažinau po dviejų dienų.

Dar jaunas, ne daugiau kaip trisdešimt penkerių metų, jis buvo plačiai žinomas kaip geras spektrinės analizės žinovas. (Spektrinė analizė — kūnų cheminės sudėties nustatymas, tiriant jų sklaidžiamą arba atspindimą šviesą). Įsimylėjęs astronomiją, vadinąs ją "aukščiausiu mokslu", Paicadzė gali ištisas valandas kalbėti apie kokią nors žvaigždę arba ūkus. Kalba jis nelabai gerai, su ryškiu gruzinišku akcentu, tačiau aš žinau, kad studentai universitete, kur jis dėsto astronomiją, mėgsta jį klausytis.

— Borisas Nikolajevičius Melnikovas? — paklausė jis, spausdamas mano ranką taip smarkiai, kad aš susiraukiau iš skausmo. — Girdėjau apie jus. Dalyvavote poliarinėje ekspedicioje.

— Dalyvavau, — atsakiau aš.

— Tada į ašigalį, dabar į Marsą. Ar nebijote skristi?

— Atvirai sakant, truputį bijau.

Galimas dalykas, kad kam nors kitam nebūčiau taip atsakęs. Tačiau visa nedidelė laiba Paicadzės figūra, jo tamsus veidas su trumpai pakirptais juodais ūsiukais virš viršutinės lūpos, jo švelnios akys iš karto man padarė tokį įspūdį, lyg aš būčiau su juo pažįstamas daug metų.

— Nėr ko stebėtis, — tarė jis. — Prieš skrendant į Mėnulį aš labai bijojau. Negalėjau miegoti. Netekau apetito.

— O dabar nebijote?

— Dabar ne. Kosminis skridimas nebaisus. Nereikia bijoti.

— Man labai rūpi, ar sugebėsiu pateisinti pasitikėjimą.

— Jei taip galvosite, — nepateisinsite. Reikia būti tvirtam. Tur būt, galvojate — atsitiktinai patekau skristi. Pirštu dūrė — pataikė! — mane. Netiesa! Sergejus Aleksandrovčius neimtų atsitiktinio žmogaus. Surinko žinias. Tarėsi. Nereikia niekuo abejoti!

Jis paprašė, kad aš papasakočiau savo biografiją, pats pasipasakojo apie save, ir mes išsiskyrėme jau kaip draugai. Per du mėnesius, kurie praėjo nuo to laiko, aš įsitikinau, kad Paicadzė — malonus, kalbus žmogus ir skrendant bus geras draugas. Laive mano vieta — vienoje "kajutėje" su juo, ir dėl to aš labai džiaugiuosi.

Slinko įtempto ir malonaus darbo dienos. Kamovas ištesėjo savo pažadą — duoti man didelę užduotį. Man pavesto darbo apimtis — didžiulė. Iki šiol aš nežinojau apie tokius fotografavimo atvejus, kokių mane išmokė. Fotografuoti infraraudonoju ir ultravioletiniuose spinduliuose, fotografuoti miglotus bei debesuotus objektus, fotografuoti Saulę ir jos "vainiką" ir dar daug, daug ką kita. Reikėjo praeiti ištisą fotografavimosi kursą. Be dviejų specialiai man priskirtų astronominio fotografavimo konsultantų, su manimi dirbo ir mano būsimieji bendrakeleiviai — Kamovas ir Belopolskis. Sergejus Aleksandrovičius supažindino mane su laivo įrengimu ir vairavimo prietaisų darbu, o Belopolskis davė bendrą supratimą apie žvaigždžių navigaciją.

Dienų neužteko. Aš dirbau po aštuoniolika valandų per parą ir dažnai, grįžęs namo, neidavau miegoti, o sėdėdavau prie rašomojo stalo.

Taip buvo tol, kol mūsų gydytojas, Stepanas Arkadjevičius Andrejevas, griežtai neužprotstavė.

— Aš negaliu sutikti, — tarė jis Kamovui, — kad Melnikovas dirbtų nepailsėdamas. Jeigu taip bus ir toliau, jo nebebus galima leisti skristi. Aš atsakau už jį

ir už jus visus prieš vyriausybines komisijas.

— Suprantu, — atsakė Kamovas, — tačiau ką aš galiu padaryti? Mes ruošėmės metus, o Borisui Nikolajevičiui teko tik du mėnesiai.

— Vis tiek aš neleidžiu jam nemiegoti naktimis, — nenusileido gydytojas. — Jis turi miegoti aštuonias valandas per parą. Visas kitas laikas jūsu.

Taip ir buvo nuspręsta. Nuo tos dienos jis pats mane palydėdavo namo ir išidavė tiksliai tada, kai aš užmigdavau.

Pagaliau jis apsigyveno mano kambaryje, ir tuo aš buvau labai patenkintas, nes Stepanas Arkadjevičius buvo nepaprastai įdomus pasakotojas. Gulėdamas lovoje, jis pradėdavo pasakoti kokį nors įdomų atsitikimą iš savo medicininės praktikos. Jis manė, kad bus naudinga atitraukti mano smegenis nuo studijuojamų dalykų, tačiau dažnai, paskendęs prisiminimuose, jis užmiršdavo laiką ir tada, staiga pastebėjęs, jog nelemtoji laikrodžio rodyklė toli nuėjo nuo reikiamos valandos, nutraukdavo pasakojimą pačioje įdomiausioje vietoje ir piktai mūrmėdavo:

— Miegoti! Miegoti! Ir ką jūs tik sau galvojate?!

Kartą mes pradėjome kalbėti apie būsimąjį skridimą ir apie besrovės padėtis, kurioje mes visą laiką keliaudami būsime, įtaką organizmui. Stepanas Arkadjevičius apgailėstavo, kad negali dalyvauti ekspedicioje.

— Sekti kūno organų veikimą tokiose sąlygose man būtų labai įdomu, — tarė jis.

— Man labai nuostabu, — tariau aš, — kad ekspedicionios sudėtyje nėra gydytojo.

— Kodėl nėra? Jūs turite gydytoją.

— Ką?

— Sergejū Aleksandrovičiū.

— Kaip tai, nejaugi jis gydytojas?!

— Argi jūs to nežinojote? Kamovas specialiai baigė medicinos institutą, kad nereikėtų dar vieno žmogaus, kuris tarpplanetiniame reise beveik neturėtų ką veikti. Jis žinojo, kad ekspedicionios be gydytojo vis tiek neišleis.

— Kada jis suspėjo?!

Iš tikrųjų buvo kuo stebėtis. Aš žinojau, kad Kamovas baigė civilinio oro laivyno institutą ir neakivaizdiniu būdu — universiteto fizikos — matematikos fakultetą, bet gauti dar trečią diplomą...

— Kada jis suspėjo? — dar kartą paklausiau.

— Sergejus Aleksandrovičius nuostabus žmogus, — susimąstęs tarė Andrejevas. — Jis ne tik gavo gydy-

tojo diplomą, bet ir kelerius metus dirbo Maskvos ligoninėse. Jis viską užbaigia iki galo. Gyvenimas, visiškai paskirtas idėjai, trigubina žmogaus jėgas.

Įtemptai dirbant kažkaip nepastebimai artinosi starto diena. Laivas ir jo ekipažas buvo paruošti. Kai liko trys dienos iki išskridimo, Kamovas, mūsų trijų lydimas, paskutinį kartą apžiūrėjo tarpžvaigždinį laivą. Buvo išbandyti visi prietaisai ir aparatai, patikrintas bagažas. Kamovas ir Belopolskis patikrino visą laivą. Paicadzė — astronominę dalį. O aš savo foto ir kino ūkį. Mano priežiūroje yra trys kino aparatai: vienas kilnojamas ir du įmontuoti į laivo sienas, jie gali dirbti automatiškai; keturi puikūs fotoaparatai, kiekvienas iš jų su šešiais keičiamaisiais objektyvais, ir maža fotolaboratorija. Visa tai, kaip, tarp kitko, ir visas mūsų laivas, kiekvieną nustebintų savo techniniu tobulumu. Kamovo ekspedicija su mūsų šaliai būdingu apgalvotu dosnumu aprūpinta viskuo, ko tik galima pasigesti neįprastiausiose sąlygose. Niekas neužmiršta. Viskas kruopščiai bei rūpestingai numatyta ir padaryta, kad ekspedicija pasiektų tikslą.

Toliau rašysiu savo dienoraštį jau skridimams.

Šiandien pakaks... Dešimt minučių pirmos...

Manęs paimti užvažiuos 7 valandą ryto.

Taigi, paskutinė naktis Žemėje!

Rytoj startas į nežinią!

STARTAS

19... metų liepos 3 d. Maskvos laiku 18 valanda. Jau trisdešimt antra skridimo valanda...

Praėjo pirmoji para. Slenka antra. Tai aš žinau pagal laikrodį. Mūsų laive dienos ir nakties pasikeitimo nėra ir nebus. Saulė visą laiką šviečia į dešinį šoną, ir laivas skrisdamas reguliariai apsisuka, kad vienodai šiltų visas jo korpuso paviršius.

Varikliai seniai nebedirba, ir mes skrendame iš inercijos dvidešimt aštuonių su puse kilometrų per sekundę greičiu. Mes to neįjauname. Atrodo, kad laivas nejudėdamas kabo vienoje vietoje. Žemė pasiliko toli užpakalyje.

Aplink žvaigždės. Iš visų pusių mus supa nesuskaitoma daugybė žerinių taškų. Paukščių Kelias matyti visas, kaip milžiniškas žiedas. Saulė šviečia nepakenčiamai ryškiai, bet gauti arti jos matyti žvaigždės. Kelias reginys! Saulė ir žvaigždės juodame fone. Nuo Žemės dangus niekada neatrodė toks juodas. Paprasčiausi akimi matyti, kad vieną žvaigždę toliau, kita —

čiau, tačiau kaip jos visos tolimos!..

Laivas kabo begalinės erdvės centre..

Toks pat vaizdas, kuris Žemėje mane taip baugino, čia nesukelia baimės. Nejauciame, kad po mumis bedugnė, kadangi tokia pat bedugnė yra iš visų pusių, o "viršaus" ir "apačios" sąvokos jau seniai susimaišė. Vos tik tai varikliui mustojo veikti ir laivas ėmė skristi iš inercijos pastoviu greičiu, dingo svoris, o su juo kartu dingo ir įprastinis jo vaizdymas. Iš įpratimo galvoju, kad po kobjomis "apačia", o virš galvos "viršus", tačiau man nieko nereikia apsukti savo kūną šimtu aštuoniasdešimt laipsnių, ir tada tai, kas buvo viršumi, taps apačia — ir atvirkščiai. Bereikia tik trupučio įjėgos panaudoti atramos tašku kokį nors nejudamai pritvirtintą daiktą arba tiesiog sieną.

Aš visiškai nesveriu!..

Nejausti svorio, apie tai aš tiek daug gavojau prieš skridimą ir to šiek tiek bijojau, o dabar tai visiškai nebaisu ir net malonu. Per vieną parą aš visiškai pripratau prie besrovės padėties.

Štai dabar aš rašau prie stalo. Man patogiu; tačiau kaip tai atrodo iš šalies?..

Mūsų kajutė nedidelė. Viena siena pusiau apvali — tai laivo šonas. Joje yra apvalus langas. Kai juo nesinuojojama, iš išorės jis uždarytas sunkia plienine plokšte (sunkia Žemėje, o čia ji nieko nesveria). Užpakalinė siena tiesi ir ji jungia vieną šoną su kitu. Joje yra "duryš" — vieno metro skersmens apvali anga. Jeigu man reikia išeiti iš kajutės, tai aš, lengvai į ką nors atsistūmęs, praplaukiu pro ją, kaip žuvis. Dvi šoninės sienos yra taisyklingi pusradčiai ir neturi angų. Prie vienos iš jų yra stipriai prisuktas stalas, ir aš sėdžiu prie jo tiesiog ore. Kairiąją ranką laikau ant stalo ir ją prilaikau sasiuvinį, į kurį rašau. Jei aš patraukčiau ranką, tai nuo mano kvėpavimo sasiuvinis tuojau nuskristų. Jis nuskristų ir tuo atveju, jeigu svertų net pusę tonos (Žemėje), nes čia vienodai nesveria visi daiktai. Raumenų jėgos, kuria aš prie stalo prilaikau sasiuvinį, užtenka ir man pačiam išsilaikyti vietoje.

Be stalo, kajutėje yra spinta, kurioje sudėti įrankiai, prietaisai ir mūsų daiktai. Ji padaryta iš aliuminio ir užima visą priešais stalą esančią sieną. Kai aš "sėdžiu" už stalo, tai mano atžvilgiu spinta yra "palubėje", o jei aš apsisuksiu kobjomis į ją, tai "palubėje" atsidurs stalas.

Kajutėje nėra jokių guolių. Abiejose lango pusėse kabo dvi regztys su metal-

nėmis sagtimis. Jose mes turim miegoti. Darome taip. Lengvai į ką nors atsirėmę, priplaukiame oru prie regzties ir, atsigulę joje, užsėgame sagti. Nesveriančio kūno niekas nespaudžia, ir bet kokioje padėtyje miegoti galima kaip minkščiausiose pūkuose. Regztis prilauko mano kūną, kad miegant jis kajutėje nejudėtų. Mat, mūsų besvoriame pasaulyje kartkartėmis atsiranda vos pastebima svorio jėga. Tai įvyksta tada, kai laivas sukasi aplink savo išilginę ašį. Nors ir labai mažai toji jėga, bet jos užtenka, kad aš atsibūčiau visai ne ten, kur "atsiguliu". Tiksliau sakant, tai ne svoris, o išcentrinis efektas. Vykstant posūkiui, visi nepritvirtinti daiktai pradeda judėti.

Dėl tos pačios priežasties susidaro graži iliuzija, kuria mes galime gėrėtis pro langą. Posūkio metu susidaro įspūdis, kad visa visata pajuda iš vietos ir lėtai sukasi aplink laivą. Nepaprastai reginys!

Kaip aš minėjau, su besvore padėtimi mes taip apsipratome, kad jos net nepastebime. Tačiau aš gerai prisimenu, kiek daug buvo kalbama apie tą tarpžvaigždinio laivo savybę, kurią Kamovs buvo priverstas polikti, kad nepakenktų astronominiams stebėjimams. Sukūrus dirbtinį svorį greito sukimosi būdu, būtų pasunkėjęs darbas su teleskopu; ir vyriausybė komisija pagaliau sutiko, kad šio patogumo galima atsisakyti, tuo labiau, kad žymiausias Tarybų Sąjungos gydytojas užtikrino, jog ilgai trunkanti besvorie padėtis žmogaus organizmui visiškai nekenksminga. Dėl tos pačios priežasties Kamovs atsiskakė nuo temperatūros reguliavimo laivo viduje, keičiant korpuso spalvas sustumiamos žvyninės dangos pagalba — dar K. E. Ciolkovskio pasiūlytu būdu. Tarpžvaigždinio laivo posūkiu aplink išilginę ašį įgalino lengvai pasukti teleskopą į bet kurią pusę.

Reikia paminėti dar vieną svarbią smulkmeną. Apvalios durys visuomet esti uždarytos sandari stogeliu. Pereidami iš vienos patalpos į kitą, mes turime uždaryti paskui save visas duris; jos užsidaro paprastai paspaudus mygtuką. Mat, tarpplanetinė erdvė nėra tuščia. Joje juda nesuskaitoma daugybė medžiagos dalelių, pradedant dulkelėmis ir baigiant didžiulėmis masėmis. Kamovo nuomone, laivo susitikimas su tokiais klajojančiais kūnais beveik neįmanomas, tačiau vis dėlto gali pasitaikyti. Jeigu vienas toks akmuo arba net mažytėlis jo gabaliukas užlėks ant laivo, tai dėl

abiejų kūnų didžiulių greičių įvyks didesnis arba mažesnis sprogimas. Laivo šone atsiras skylė, o kadangi išorėje visiškai nėra oro, tai pro tą skylę iš laivo stipriai versis oras. Per keletą sekundžių visa tarpžvaigždinio laivo įgula žus. Tačiau kadangi laivas padalytas į aklinau uždarytas sekcijas, vargu ar gali taip pasibaigti mūsų ekspedicija.

Jeigu laivo šonas būtų pramuštas tokiu momentu, kai kajutėje kas nors būtų, ir sprogimas nebūtų labai smarkus, galima išsigelbėti, prie skylės pridėjus lopą. Tokių lopų išdėliota visose kajutėse. Jie yra įvairių dydžių ir turi aklinau uždengti angą, nes laivo viduje oras į visus daiktus spaudžia su tokia pačia jėga, kaip ir Žemėje, t. y. vieno kilogramo į vieną kvadratinį centimetrą jėga, o išorėje, kartoju, spaudimo nėra. Taigi aišku, tokiu atveju reikia veikti žaibiškai.

Štai į kajutę "atėjo" Paicadzė. Norėdamas atidaryti spintos dureles, jis pakibo staciū kampu virš mano galvos.

Aš žinojau, kad, kaip jis, taip ir spintoje esą daiktai negali ant manęs nukristi, tačiau dėl "žemiško" įpratimo, aš pasitraukiau į šoną. Sasiuvinis tučiuojau nuskrido į kitą.

Arsenas Georgijevičius tai pastebėjo ir nusijuokė. Jis pasiėmė iš spintos kažkokį prietaisą ir, lengvai apsisukęs ore, atsidūrė tokioje pat padėtyje, kaip ir aš. Pakelėje jis spėjo sugauti mano sasiuvinį.

— Galima perskaityti? — paklausė jis.

Aš linktelėjau galvą. Jis ėmė atidžiai skaityti paskutinius puslapius.

— Fiziniai reiškiniai laive, — tarė jis, atiduodamas man sasiuvinį, — aprašyti gerai, tačiau kodėl neaprašytas skridimo startas.

— Būtinai aprašysiu.

— Reikia laikytis chronologinio nuoseklumo.

— Tai dienoraštis, — atsakiau aš, — tik žalia medžiaga. Jį rašau kaip papuola.

— Nieko nereikia daryti "kaip papuola", — jis padėjo man ant peties ranką, ir aš bemantant pritūpiau. — Nepykite!

— Ką jūs, Arsenai Georgijevičiau! Aišku, nepyktu.

Jis išėjo, uždaręs duris, o aš vėl "sėdau" prie stalo ir atidžiai perskaičiau, ką buvau parašęs.

Paicadzė, žinoma, teisus. Mano užrašai padriki. Reikia rašyti nuosekliai..

Naktį prieš startą, nors to visiškai nesitikėjau, miegojau gerai. Lygiai 7 valandą manęs paimtį atvažiavo Paicadzė. Pasiėmęs savo nedidelį lagaminą, kuris mane ly-

dėdavo visose kelionėse, aš sėdau į mašiną, atrodo, lyg palengvėjusia širdimi.

Viskas baigta.. Atgal kelio nėra!

Arsenas Georgijevičius tylėjo. Aš supratau jo nuotailą ir nekalbinau. Maskvoje Paicadzė paliko žmoną ir šešerių metų dukrą. Jis jas labai mylėjo, ir išsiskirti jam buvo sunku. Jis ką tik su jomis atsiveikino, nes į starto vietą lydintieji neleidžiami.

Mašina pravažiavo "Dinamo" stadioną ir nudūmė Leningrado plentą. Mūsų kosminis laivas turėjo išskristi nuo Kliazmos kranto. Iš čia Kamovs išskrido ir pirmuosius du kartus.

Devintą valandą ryto mes buvome vietoje.

Aukšta tvora aptvertas raketodromas buvo didžiulis penkiolikos kilometrų skersmens laukas. Įeiti už tvoros buvo visiems griežčiausiai uždrausta. Aikštės vidury buvo mūsų laivas, paruoštas skirsti. Jis kabojo trisdešimt metrų virš žemės, prilaikomas azūrinų starto aikštelės rėmų.

Dideliame dviejų aukštų pastate, kurį juokais mes vadinome "Tarpplanetine stotimi" ir kur buvo laivą aptarnaujanti dirbtuvė ir laboratorijos, mes radome Kamovs, Belopolskį ir vyriausybės komisijos narius.

Kamovs kalbėjo su komisijos pirmininku — akade-

miku Vološinu, o Belopolskis, pasisveikinęs su mumis, po keleto minučių sėdo į mašiną ir nuvažiavo prie laivo.

Kamovs pasiūkė Paicadzė, ir aš pasilikau vienas. Prie manęs priėjo vienintelis į startą įleistas spaudos atstovas — TASS'o korespondentas Semionovas, kurį aš gerai pažinojau. Jis pasiteiravo, kaip aš jaučiuosi, ir perdavė TASS'o darbuotojų sveikinimus. Aš išsiblaškęs jam padėkojau.

9 val. 30 min. Kamovs atsistojo ir stipriai paspaudė Vološino ranką.

— Laikas! — tarė jis.

Senas akademikas, matyt, stipriai susijaudinęs, jį apkabino.

— Iš visos širdies linkime jums sėkmės! — tarė jis. — Labai nekantriai lauksime jūsų grįžtant.

Jis apkabino Paicadzė ir mane.

Mes atsisveikinome su kitais komisijos atstovais. Visi buvo labai susijaudinę. Tik vienas Kamovs atrodė šaltas ir ramus. Mums sėdant į automobilį, jis pasiūžūrėjo į mane ir nusišypsojo.

— Na, kaip? — paklausė jis. — Miegote?

Aš galėjau tik tylėdamas linktelėti galvą.

Paskutiniai rankų paspaudimai, paskutiniai linkėjimai, ir mašina pajudėjo. Po aštuonių minučių mes buvome prie laivo.

(Bus daugiau)

Viskas Dėl Gyvenamųjų Namų

SHEPPARD'S

Baldų ir Elektrinių Reikmenų Krautuvė

30" "Guziko paspaudimo" pečiai \$269.00 už
1438 Queen St. W. LE. 6-6515
\$179.00.

Toronto, Ont.

Dabar parduodama:

Cesterfildai \$349.00 už \$179.00

40" Pilnai automatiški elektriniai pečiai \$349.00
už \$249.00.
\$449.00 už \$349.00.

Miegamojo kambario setai po \$89.00 ir daugiau
Devenportai \$49.00

Televizijos G.E. ir Philco 1958 modelio ir visoki
kiti baldai parduodama už žemiausias kainas ir su
žemu įmokėjimu.

Krautuvė atdara nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro.

G.E. šaldytuvai (Deepfreezers) 11 k. pėdų

Lietuviška Valgykla

UNION CAFE

387 SHERMAN AVE. N. HAMILTON, ONT.

Šviežias Maistas. Geras Pasirinkimas Įvairių Lietu-
viškų Valgių. Turime Kambarių Apsistojimui.

Savininkas Ch. Pampalas

Telefonas: LL 46917

Vanduo

(Atkelti nuo 9 pusl.)

Tačiau toliau pakalbėsime ne apie vandenį — "baltąjį anglį", o apie vis aiškiau išskylančią naują jo vaidmenį pasaulio energetikos problemoje. Pasirodo, kad vanduo (tiksliau sakant, jo tikrasis "brolis" — sunkusis vanduo) netolimos ateities atominis kuras, kuris visiems laikams išvaduos žmoniją nuo energetinio bado grėsmės. Sunkusis vanduo yra vandenilio izotopo deuterio (tai, tas pats vandenilis, tikta dvigubai sunkesnis už įprastąjį) ir deguonies junginys. Jo yra kiekvieno gamtinio vandens sudėtyje, apytiksliai dvi šimtosios procento, t. y. vienas gramas penkiuose kilogramuose vandens. Milžiniškame Žemėje esančio vandens kiekyje yra labai dideli sunkiojo vandens ištekčiai. Išsivysčius atominei energetikai, šis vanduo tapo plačiai taikomas neutronų lėtinimui. Tačiau tai ne vienintelė jo taikymo sritis. Iš sunkiojo vandens, jį skaldant, gaminamas deuteris (sunkusis vandenilis), kuris, savo ruožtu, yra "kuras" atominei energijai gauti.

Nors didelis pasiekimas yra sunkiųjų elementų (urano, plutonio) skilimo reakcijų metu atsipalaiduojančios energijos panaudojimas, tačiau energijos gavimo požiūriu platesnės perspektyvas turi termobranduolinių reakcijų pritaikymas. Tai tokios reakcijos, kurių metu iš lengvesnių elementų atomų branduolių, jiems tarpusavyje jungiantis, gaunami sunkesnių elementų branduoliai atsipalaiduojant didžiausiems energijos kiekiams. Pagrindinė žaliava šioms reakcijoms yra deuteris, kuris drauge su triciu (tap pat vandenilis, bet jau triskart sunkesnis už įprastąjį), esant labai aukštai temperatūrai, matuojamai milijonais laipsnių, jungiasi ir virsta nauju cheminiu elementu heliu. Vykstant šiam procesui, atsipalaiduoja beveik 10 kartų daugiau energijos negu skylant sunkiųjų elementų branduoliams atominiuose katiluose. Vieno gramo helio susidarymo metu išsiskiria tiek energijos, kiek jos pagamina stambi hidroelektrinė, dirbdama visą parą. Ateities atominis traukinys kelionei iš Vladivostoko į Maskvą suvartos 500 g urano. Tam pačiam tikslui tereikėtų suvartoti

tik 25 g deuterio ir 40 g tricio. Iki šiol termobranduolinės reakcijos būdavo vykdomos sprogdinant vandenilinės bombas. Šiuo metu tarybiniai fizikai sėkmingai atlieka reguliuojamas šio tipo reakcijas. Reikia manyti, kad nuostabųjį deuterį greitai bus galima panaudoti taikiems tikslams, o tai sukaupu patenkins nuolat augančius žmonijos poreikius energetikos srityje. Visiems laikams išnyks gresiantis kuro išsekimo pavojus.

Taigi matome, kad vandens svarba ne tik ta, kad be jo negali egzistuoti gyvybė, kad jo paviršių skrosdami laivai susieja įvairias šalis ir tautas, kad, pajungiant jo didžiąją jėgą, gaunama daug pigios energijos, bet ir ta, kad gamtinis vanduo — tai neišsemiamas įvairių cheminių medžiagų ir elementų bei ateities atominės energijos kuro šaltinis.

KĄ KITI RAŠO

(Atkelta nuo 5 pusl.) grąšins antstolis, dvarininkas ar "pavyzdinio ūkio" savininkas. Kolūkinė santvarka sudarė palankiausias sąlygas žemės ūkyje laisvai pritaikyti mokslo ir technikos pasiekimus.

Tarybinis inteligentas turi didžiausią laisvę atiduoti savo sugebėjimus, talentus savo liaudžiai, tautai. O kas gali būti gražesnio, kilnesnio, kaip kurti savo liaudžiai, tautai.

Taip iš tikrųjų atrodo tariamoji laisvė, kurią propaguoja "veiksniai" ir tikroji laisvė, kuri į mūsų brangųjį Nemuno kraštą atėjo su tarybine santvarka, su socializmo pergale.
— Tėvynės Balsas

Kanados radio artistė Pat Gallagher. Jos dainos daugiausiai taikomos mažiems vaikams.

FORMOSA. — Čiangkai-šekininkams labai nesiseka pristatyti amuniciją ir reikmenis į Quemoy salą. Kiek sykių jie bandė, bet vis teko grįžti su pažeistais laivais.

Tik pora laivų pasiekė salą, bet reikmenų daug nespėjo iškrauti. Vienas buvo eksploduotas, o kitas turėjo bėgti atgal.

LIETUVOS KINEMATOGRAFIJA

(Atkelta nuo 7 pusl.) bašinskas, kino komedija "Kalakutai", pagal Augustino Griciaus scenarijų, kuria

V. Mikalauskas ir operatorius J. Gricius (rašytojo sūnus). Jaunas režisierius V. Zalakevičius, debiutavęs kino komedijoje "Kol nevėlu" kartu su rašytoju Vytautu Sirijos-Gira parašė scenarijų "Adomas nori būti žmogumi" ir pagal jį pats stato meninį filmą.

Išnuomavimui

Du dideli šviesūs kambariai ant Rusholm Park Cress, Pageidautina 2 suaugusių asmenų. Kreiptis: LE. 1-2176 (Toronto).

Laidotuvių Reikale Kreipkitės Pas
Bates & Dodds
FUNERAL SERVICE LIMITED
A. E. RAPER, Managing Director
931 QUEEN ST. W. — Toronto — Empire 3-0681

Lilia Flower Shop
630 QUEEN ST. W. TORONTO
Specializuojamės Prirėngime Gėlių Vestuvėms,
Laidotuvėms ir Kitiems Reikalams.
Telefonas EM. 6-4183

Visokių Pieno Produktų Krautuvė
Modern Dairy
841 COLLEGE ST. — TORONTO
Telef.: LE. 6-1429
Talpigi didelis pasirinkimas visokių sausainių,
maisto produktų.
Savininkai: A. A. Kukta

Advokatas • Notaras
WILLIAM PALAMAR
Suite 133
17 QUEEN ST. E. TORONTO
Office EM. 2-1941 - Telefonas - Res. EM. 6-1743

Akių ir Akiinių Specialistas
J. E. Merritt & Son
Optometristai - Optikai
Valandos: 9-12 ir 1-6
Treč. po pietų uždaryta
Antradi., Ketv. ir Penkt. vakarais
pagal susitarimą.
Tel. LE. 5-6400
1149 Dundas St. W.
Toronto, Ont.

J. LUNSKY
AKIŲ SPECIALISTAS
Egzaminuoja akis, ištria akių nervus, nuo kurių pa-eina nervuotumas ir galvos skaudėjimas. Pritaiko akniu.
470 College W., Toronto
Tel.: WA. 1-3924

Lietuvių Apšildymo Firma
Rose Heating -- Tinsmith Co.
844 Broadview Ave. HO. 6-1623
Krautuvė: 723 Gerrard E.
Didelis pasirinkimas krosnių: gazo - alyvos - anglių - stokerių. Conversion burners.
Vandens tankai - gazo ir elektros. Namų Vėsintuvali Vartotų radiatorių, vonių ir šildytuvų, kurenamų gazais, alyva ar profan gazu, tinkamų dėl gyvenamų namų ar vasarnamių.
Savininkai ZALECKIAI

LIETUVIS PLUMBERIS
J. Lisauskas
Įrengiam Aliejinį Apšildymą
Atliekam Kitus Plumberio Darbus
Darbas Garantuotas — Priemama Kaina
148 WESTMINSTER AVE. Tel. LE. 2-5191
Toronto

Automobilių Radiatorių Reikalais
Prašome Kreiptis
Intersection Radiator Service
8 OLD WESTON RO. • Toronto • RO. 6-1500
Taisoma, valome ir patikriname visokių automobilių radiatorius
Savininkai A. A. Gužauskai